

Innst. S. nr. 277

(2006-2007)

**Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen**

St.meld. nr. 22 (2006-2007)

**Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Veiviseren.
For det norske filmløftet**

INNHold

1.	Sammendrag	5
1.1	Innledning, bakgrunn og sammendrag	5
1.1.1	Film som satsingsområde	5
1.1.2	Omlegging av filmpolitikken i 2001	5
1.1.3	Evaluerings av de norske tilskuddsordningene	5
1.1.4	Sammendrag	5
1.2	Internasjonale rammebetingelser	7
1.2.1	Innledning	7
1.2.2	WTO og norsk mediepolitikk	7
1.2.3	UNESCO-konvensjonen om kulturelt mangfold	7
1.2.4	Audiovisuell politikk og EØS-avtalen	7
1.3	Norsk filmbransje i vekst	7
1.4	Filmpolitiske mål	8
1.4.1	Innledning	8
1.4.2	Departementets vurdering	8
1.4.3	Ansvarsdeling mellom stat og bransje	8
1.5	Samordning av virkemiddelapparatet	9
1.5.1	Innledning	9
1.5.2	Statlige virksomheter på filmområdet	9
1.5.3	Andre virksomheter	10
1.6	Statlige tilskuddsordninger	12
1.6.1	Innledning	12
1.6.2	Oversikt over de statlige tilskuddsordningene	12
1.6.3	Departementets vurderinger og anbefalinger	13
1.6.4	Eksport og profilering av norsk film i utlandet	16
1.6.5	Utenlandske filmproduksjoner i Norge	17
1.6.6	Innkjøpsordning for norske filmer til folkebibliotekene	18
1.7	Filmsatsing i hele landet	18
1.7.1	Innledning	18
1.7.2	Samisk film	19
1.7.3	Filmfestivaler	19
1.7.4	Alternative visningsarenaer: filmklubber og Bygdekinoen	19
1.8	Barn og unge	20
1.8.1	Departementets vurderinger og anbefalinger	20
1.9	Likestilling	20
1.9.1	Departementets vurderinger og anbefalinger	20
1.10	Digital kinoframtid	21
1.10.1	Departementets vurderinger og anbefalinger	21
1.11	Bevaring og formidling av filmarven	21
1.11.1	Bakgrunn	21
1.11.2	Departementets vurderinger og anbefalinger	21
1.12	Fjernsynskanalenens rolle	22
1.12.1	Innledning	22
1.12.2	Departementets vurderinger og konklusjoner	22
1.13	Deltakelse i internasjonale programmer	22
1.13.1	Innledning	22
1.13.2	Departementets vurderinger og anbefalinger	22
1.13.3	Europarådets konvensjon om samproduksjon av film	23

2.	Komiteens merknader	23
2.1	Innledning	23
2.2	Internasjonale rammebetingelser	24
2.3	Norsk filmbransje i vekst	24
2.4	Filmpolitiske mål	24
2.5	Samordning av virkemiddelapparatet	25
2.5.1	Innledning	25
2.5.2	Det nye filminstituttet	26
2.5.3	Filmparken AS	26
2.5.4	Arkiv og restaurering	26
2.5.5	FILM&KINO	27
2.5.6	Norsk filmkommisjon	28
2.6	Statlige tilskuddsordninger	28
2.6.1	Produksjonstilskudd	28
2.6.2	Billettstøtte	29
2.6.3	Tilskudd til teksting av norske filmer	29
2.6.4	Eksport og profilering av norsk film i utlandet	29
2.6.5	Incentivordninger for utenlandske produksjoner i Norge	30
2.6.6	Innkjøpsordningen for norsk film til folkebibliotekene	30
2.7	Filmsatsing i hele landet	30
2.7.1	Regional filmsatsing	30
2.8	Likestilling	32
2.9	Fjernsynskanalenens rolle	32
2.10	Deltagelse i internasjonale programmer	33
3.	Forslag fra mindretall	33
4.	Komiteens tilråding	33
	Vedlegg	34

Innst. S. nr. 277

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

St.meld. nr. 22 (2006-2007)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Veiviseren. For det norske filmløftet

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Innledning, bakgrunn og sammendrag

1.1.1 Film som satsingsområde

Norsk film har hatt en svært positiv utvikling de siste årene. Det produseres flere norske filmer årlig. Besøktallene for norske filmer på kino har hatt en markant økning, og publikums holdning til norsk film er langt mer positiv, særlig blant ungdommen. Regjeringen ønsker å støtte opp om og videreføre denne norske filmsuksessen. Gjennom Kulturløftet og Soria Moria-erklæringen har regjeringspartiene lagt opp til en offensiv filmpolitikk.

Regjeringen ønsker både en opptrapping av de statlige tilskuddene til filmproduksjon og en gjennomgang av de statlige virkemidlene for å sikre at disse brukes effektivt og målrettet.

1.1.2 Omlegging av filmpolitikken i 2001

Den siste større omleggingen av filmpolitikken ble lagt frem av regjeringen Stoltenberg I i 2000, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001). Stortinget sluttet seg til omleggingen som ble gjennomført i 2001-2002, jf. Budsjett-innst. S. nr. 2 (2000-2001). Hovedmålet med omleggingen var å få økt publikumsoppslutning om norske filmer. Omleggingen omfattet både tilskuddsordningene og den statlige filmforvaltningen.

1.1.3 Evaluering av de norske tilskuddsordningene

I St.prp. nr. 1 (2000-2001) ble det fastslått at det skulle foretas en ny evaluering av ordningene innen fem år etter at de hadde trådt i kraft.

På oppdrag fra Kultur- og kirkedepartementet gjorde konsultentselskapet Rambøll Management AS i 2005 en evaluering av tilskuddsordningene på filmsektoren, "Kartlegging og vurdering av utviklingen av den norske filmbransjen". Norske film- og tv-produsenters forening, med støtte fra FILM&KINO, fikk samtidig utarbeidet en egen rapport "Rammevilkårene for film- og tv-produksjoner og kino", utarbeidet av ECON Analyse. Rapporten forelå våren 2006. Disse rapportene omhandler i hovedsak de statlige tilskuddsordningene og andre økonomiske virkemidler.

Kultur- og kirkedepartementet ønsket i tillegg en gjennomgang av organiseringen av virkemiddelapparatet på filmsektoren. Høsten 2006 ble det derfor satt ned et utvalg under ledelse av Kristenn Einarsson som skulle foreslå organisering av de statlige virkemidlene på filmområdet.

1.1.4 Sammendrag

I meldingens kapittel 2 redegjør departementet kort for de internasjonale forhold på mediesektoren i WTO-sammenheng, i UNESCO og innenfor EØS-samarbeidet. En viktig konklusjon er at kombinasjonen av teknologiske endringer, digitalisering av innhold og distribusjon sammen med tendensene til globalisering, gjør en aktiv deltakelse i internasjonale fora viktigere enn noensinne.

Kapittel 3 gir en oversikt over status og utviklingstrekk i norsk audiovisuell sektor. Publikumsoppslutningen om norske audiovisuelle produksjoner i alle kategorier har økt betydelig de siste årene. Kapitlet gjennomgår de ulike sektorer og viser at innenfor distribusjon er det blitt færre og større selskaper, mens produksjon fortsatt består av mange og små selskaper. Markedene for norsk film er også i endring. Mens kino-visning tidligere var den dominerende inntektskilden for norske filmer, blir andre visningsformer, særlig DVD, fjernsyn mv. stadig viktigere. Til slutt beskrives finansieringen av norsk film.

I kapittel 4 gjør departementet nærmere rede for de politiske målene på filmsektoren. Departementet legger til grunn at målene bør være visjonære og fremtidsrettede, samtidig som de lar seg tilpasse til den løpende utvikling på området. Hovedmålet for sektoren er et mangfold av film- og tv-produksjoner basert på norsk språk, kultur og samfunnsforhold, som er anerkjent for høy kvalitet, kunstnerisk dristighet og nyskaping, og som utfordrer og når et stort publikum i Norge og internasjonalt. Videre foreslås en rekke konkrete resultatomål som skal nås innen 2014. Kapitlet tar videre for seg ansvarsfordelingen mellom stat og bransje.

Meldingens kapittel 5 omhandler det institusjonelle virkemiddelapparatet på filmfeltet. Kapitlet gir en bred oversikt over organisering, oppgaver mv. i de statlige virksomhetene Norsk filmfond, Norsk filminstitutt og Norsk filmutvikling. Departementet foreslår at det etableres en ny virksomhet på grunnlag av disse tre institusjonene, i meldingen kalt "det nye filminstituttet". Dette vil gi grunnlag for å drive en helhetlig filmpolitikk der alle virkemidler kan ses i sammenheng. Samtidig er det viktig at organiseringen av det nye filminstituttet ivaretar de ulike oppgavenes særpreg. Oppgavene som i dag ivaretas av den nasjonale filmkommisjonen, legges til den nye virksomheten. Departementet legger også til grunn at det bør foretas en oppgavefordeling, slik at andre institusjoner kan overta oppgaver som i dag ligger i de tre institusjonene. Arbeidet for barn og unge bør styrkes og koordineres bedre, og hovedansvaret bør legges til FILM&KINO. Etter hvert som det settes av tilstrekkelige midler til digitalisering av kinoene, bør deler av avgiftsmidlene til Norsk kino- og filmfond brukes til andre oppgaver på filmfeltet. Departementet foreslår at det gjennomføres drøftinger med FILM&KINO om dette. I kapitlet foreslås det også at ansvaret for arkivering og restaurering av film bør samles i Nasjonalbiblioteket, og at det nye filminstituttet har ansvaret for formidling og forskning, og at dette arbeidet styrkes. Avslutningsvis i kapitlet gis det en status for virksomheten i Filmparken AS og Norsk filmstudio AS. Departementet legger til grunn at det statlige eierskapet skal opprettholdes, men at det ikke skal gis statlige tilskudd til selskapene.

Kapittel 6 gir en bred gjennomgang av de statlige tilskuddsordningene på området. Departementet foreslår at ordningene i det alt vesentlige videreføres som i dag, men foreslår enkelte endringer. Det foreslås en ny ordning med pakke-finansiering til produksjon for å bidra til et sterkere produksjonsmiljø. I kapitlet foreslår departementet også at tilskudd til talentutvikling samles i en ordning. Videre foreslår departementet at etterhåndsstøtten (billettstøtten) videreføres, men at det vurderes endringer i satser, beregningsgrunnlag og tilbakebetalingsordninger. Dette krever bedre tallgrunnlag. Det vil derfor bli foretatt nærmere studier og konsekvensanalyser. På grunnlag av disse vil departementet ha en dialog med bransjen før eventuelle endringer i regelverket gjennomføres. Til nå har styret i Norsk filmfond hatt ansvaret for å fordele midler mellom de ulike tilskuddsordningene. Departementet foreslår at ansvaret for denne hovedfordelingen legges til

departementet. Kapittel 6 drøfter også eksporten av norsk film til utlandet. Det er et klart mål å øke eksporten av norsk film. Dette er i utgangspunktet den enkelte produsents ansvar, men staten bør bistå produsentene i dette arbeidet, blant annet gjennom særskilte tilskudd til lansering i utlandet. Som et ledd i Regjeringens satsing på kultur og næring, tar departementet sikte på å innføre en prøveordning med tilskudd til utenlandske filmproduksjoner i Norge. Tilskuddet bør beregnes ut fra dokumenterte kostnader påløpt i Norge og utgjøre maksimalt 15 pst. av dette. Det forutsettes at dette skal gjelde produksjoner som bidrar til å fremme de overordnede mål på filmsektoren. Ordningen vil få en beløpsmessig øvre grense, og forutsettes evaluert etter tre år. I kapitlet foreslår departementet at det innføres en innkjøpsordning for norske filmer til bibliotekene etter mønster fra ordningene med innkjøp av litteratur og musikk.

I kapittel 7 kommer departementet nærmere inn på de regionale filmsatsingene i Norge. Departementet mener at det fortsatt bør gis statlig støtte til de regionale filmsentrene, men at selve driften av disse dekkes av regionen. De statlige midlene skal kunne benyttes til utvikling og produksjon av kortfilm, dokumentarfilm, kompetansehevende tiltak mv. Tilsvarende foreslår departementet at det opprettes en prøveordning med statlige tilskudd til regionale filmfond. Departementet legger til grunn at de statlige tilskudd gis under forutsetning av at regionen bidrar med minimum samme beløp som staten. Kapittel 7 inneholder også en drøfting av samisk film. Departementet forutsetter at det nye filminstituttet også bidrar til å styrke, bevare og videreutvikle den samiske kulturen. I kapitlet foreslår departementet videre at ansvaret for å gi tilskudd til de ulike filmfestivalene i Norge legges til et uavhengig, bredt sammensatt festivalstøtteutvalg under FILM&KINO. Kapittel 7 vurderer også de alternative visningsarenaene; filmklubber og Bygdekinoen.

Kapittel 8 omhandler barn og unge. Barn og unge er særskilt nevnt i de filmpolitiske mål, jf. omtalen av kapittel 4. Departementet legger til grunn at innsatsen overfor barn og unge skal gis prioritet og være en integrert del av den samlede politikken på det audiovisuelle området. I kapitlet foreslår departementet at ansvaret for tiltak rettet mot barn og unge i større grad samles. FILM&KINO anses som den virksomhet som er best rustet til å ta hovedansvaret for disse oppgavene, og departementet vil sette i gang en prosess for å avklare ansvarsfordelingen på dette området.

Kapittel 9 omhandler et av Regjeringens viktige satsingsområder - likestilling. Kvinner er underrepresentert i nøkkelposisjoner i norsk filmproduksjon. Regjeringens klare mål er at minst 40 pst. av disse posisjonene skal innehas av hvert kjønn innen 2010. Dette skal gjelde kort-, dokumentar- og langfilm. Departementet vil etablere mekanismer som innebærer at prosjekter som prioriterer kvinner gis prioritet ved tildeling av tilskudd. Dersom tiltakene ikke gir tilfredsstillende effekt innen 2010, vil departementet innføre ytterligere kvoteringstiltak.

Kapittel 10 omhandler digitalisering av kinoene i Norge. Departementet mener det er viktig at kinoene i Norge blir digitalisert i løpet av de nærmeste år. Norge er langt fremme når det gjelder kompetanse på dette arbeidet. Departementet legger til grunn at arbeidet med å digitalisere kinoene i Norge må gjennomføres på en slik måte at kinotilbudet i distriktene ikke svekkes. Det er derfor nødvendig med offentlig bistand til gjennomføringen. Departementet mener at avgiftsmidlene som går til FILM&KINO bør dekke den statlige innsatsen på området.

I kapittel 11 kommer departementet nærmere inn på bevaring og formidling av filmarven. Kapitlet redegjør for arbeidet som skjer i regi av Norsk filminstitutt og av Nasjonalbiblioteket. Departementet konkluderer i kapitlet med at ansvar for innsamlings- og bevaringsfunksjoner skal legges til Nasjonalbiblioteket. Departementet legger videre opp til at den nye institusjonen som etableres, bør få et styrket ansvar for formidling av filmarven og filmforskning.

I meldingens kapittel 12 gjør departementet nærmere rede for fjernsynsselskapenes rolle i finansiering av filmproduksjon i Norge. Kapitlet inneholder også en beskrivelse av hvordan dette er organisert i enkelte andre land i Europa. De norske fjernsynsselskapene bidrar mindre til nasjonal filmproduksjon enn tilsvarende selskaper gjør i andre land. Departementet vil komme nærmere tilbake til denne saken i en stortingsmelding om allmennkringkasting som blir lagt frem våren 2007.

Kapittel 13 gjelder de ulike internasjonale programmer Norge deltar i på det audiovisuelle området; særlig innenfor EØS-avtalens virkeområde, Europarådet og Nordisk ministerråd. Norsk deltakelse i de ulike programmene er totalt sett positive, og videre deltakelse anbefales. Departementet mener videre at Norge bør tiltre Europarådets konvensjon om samproduksjon av film.

Kapittel 14 gir en omtale av de administrative og økonomiske konsekvenser av forslagene i meldingen.

1.2 Internasjonale rammebetingelser

1.2.1 Innledning

Kombinasjonen av internasjonalisering og teknologisk utvikling er sentral for utviklingen på medie- og filmområdet. Digitaliseringen av innhold, distribusjonsplattformer mv. har ført til en raskere globalisering på mediefeltet enn knapt noe annet område. For norske medieaktører og norsk mediepolitikk gir dette både store utfordringer og muligheter.

Norsk mediepolitikk blir stadig mer integrert i det regionale og globale samarbeidet som skjer gjennom EØS-avtalen, Europarådet, FNs opphavsrettsorganisasjon WIPO og UNESCO. Rammebetingelsene for norsk mediepolitikk er også knyttet til WTO-avtalen, blant annet i forhandlingene om generalavtalen om handel med tjenester (GATS). Norge deltar også i tiltak i regi av blant annet Nordisk Ministerråd.

Europarådet spiller en sentral rolle i det europeiske mellomstatlige samarbeidet på medieområdet. Samar-

beidet baseres på Den europeiske menneskerettighetskonvensjonens § 10 om ytringsfrihet. På filmområdet er det først og fremst Eurimages, fondet for finansiering av samproduksjoner i Europa, som har betydning.

1.2.2 WTO og norsk mediepolitikk

Verdens handelsorganisasjon (WTO) regulerer handel mellom stater. I likhet med de aller fleste land har Norge vært tilbakeholden med å liberalisere sin kultur- og audiovisuelle politikk i handelsforhandlingene i WTO. Hovedargumentet for europeiske land har vært at det nasjonale markedet for audiovisuelle tjenester de facto er åpent og at det samtidig er enorm skjevhet i handelen med slike tjenester, særlig i forhold til amerikanske kulturprodukter og tjenester.

De europeiske landene har ikke ønsket å binde seg til forpliktelser som reduserer mulighetene for å drive en egen aktiv kultur- og mediepolitikk. I en situasjon der nye medier utvikler seg raskt og uforutsigbart er det behov for å ha handlingsrom for å utforme nasjonale støttetiltak og reguleringer. I forhandlingene har Norge derfor aldri foreslått å liberalisere den audiovisuelle sektoren.

1.2.3 UNESCO-konvensjonen om kulturelt mangfold

UNESCOs konvensjon om å verne og fremme et mangfold av kulturuttrykk (heretter kalt konvensjonen om kulturelt mangfold) ble vedtatt på UNESCOs generalkonferanse 20. oktober 2005.

Formålet med konvensjonen er å gi medlemsstatene reelle muligheter til å gjennomføre en kulturpolitikk som kan fremme et mangfold av kulturuttrykk.

Konvensjonen legitimerer og bekrefter statenes suverene rett til å treffe kultur- og mediepolitiske tiltak som de anser hensiktsmessige for å verne og fremme kulturelt mangfold.

1.2.4 Audiovisuell politikk og EØS-avtalen

EØS-avtalen har stor betydning for mediesektoren og mediepolitikken i Norge. Avtalen skal blant annet sikre like konkurransevilkår og fri bevegelse av tjenester innen EØS-området. Dermed legger EØS-avtalen føringer for norsk lovgivning og myndighetsutøvelse på feltet og setter flere skranker for utformingen av blant annet nasjonale tilskuddsordninger.

EØS-samarbeidet innebærer at grunnleggende prinsipper om ytringsfrihet er en hjørnestein i både vår nasjonale og felles audiovisuelle politikk, samtidig som det gir hvert land stor grad av frihet til å bevare og utvikle politikken i samsvar med egne kulturelle tradisjoner og verdier.

1.3 Norsk filmbransje i vekst

I meldingen gjør departementet rede for hovedtrekkene i utviklingen innen norsk audiovisuell sektor, med hovedvekt på utviklingen etter filmreformen av 2001. Meldingen tar for seg tendenser innen publikumsoppslutning, bransjestruktur, marked og finansiering av norske filmer. Noe av bakgrunnen for beskrivelsene er

bygget på evalueringene foretatt av Rambøll og ECON, men departementet har også innhentet annet og nytt materiale. I denne sammenheng kan det bemerkes at tilgangen på pålitelig bransjestatistikk er begrenset, særlig når det gjelder DVD og klikkefilm.

Overgangen til digital teknologi preger hele den audiovisuelle sektoren og vil få vidtrekkende konsekvenser. Bransjen står foran omfattende endringer i alle ledd i verdikjeden. Dette innebærer utfordringer, men gir også nye inntektsmuligheter.

Meldingen drøfter utviklingen av publikums bruk av audiovisuelle produksjoner, med hovedvekten på langfilm, og mulige fremtidige endringer i publikums bruksmønstre.

Meldingen gjør rede for strukturelle forhold i norsk audiovisuell sektor. Bransjen er i sterk grad preget av små enheter og liten grad av integrasjon, dvs. virksomheter som er aktive i flere ledd i verdikjeden. Norsk filmpolitikk og norsk filmbransje har tradisjonelt fokusert sterkt på kinoen som endestasjon og mål. Fremveksten av digital distribusjon av film innebærer at det vokser frem flere plattformer for visning av audiovisuelle produksjoner og at visningsvindue mot publikum blir flere.

Meldingen tar for seg markedet for norske audiovisuelle produksjoner og drøfter overordnede utviklingstrender innen finansieringen av norsk filmproduksjon.

Digitaliseringsprosesser vil prege sektoren sterkt i årene som kommer. Digitalisering av fjernsynsmediet vil mest sannsynlig utvide markedet for audiovisuelle produksjoner. Digital distribusjon av film byr på nye muligheter for spredning over Internett, men også utfordringer i forhold til ulovlig nedlasting. Departementet omtaler de problemstillinger nedlasting av film medfører i forhold til åndsverkloven, og viser til at åndsverkloven skal revideres frem mot 2009.

1.4 Filmpolitiske mål

1.4.1 Innledning

Gjennom Kulturløftet og Soria Moria-erklæringen har Regjeringen satt klare mål for filmpolitikken. I Kulturløftet fastslås det blant annet at Regjeringen vil støtte opp om den norske filmsuksessen, og at målet er at det skal produseres minst 20 langfilmer hvert år og at 25 pst. av kinobesøket skal være på norske filmer.

Målene for filmområdet er også omtalt i St.prp. nr. 1 (2006-2007), hvor også likestilling i filmmiljøet er tatt opp.

Målet om økt likestilling er i St.prp. nr. 1 (2006-2007) konkretisert til at innen 2010 skal 40 pst. av nøkkelfunksjonene i norsk filmproduksjon innehas av kvinner.

1.4.2 Departementets vurdering

Målene for den norske filmpolitikken skal være visjonære og fremtidsrettede. Målene må gi rom for å tilpasse tiltak i tråd med den løpende utviklingen og behovene i sektoren. I tillegg til de mer overordnede målene for norsk filmpolitikk, setter Kulturløftet mer konkrete resultatmål for filmpolitikken frem mot 2014.

Målene må være oversiktlige og konkrete. Departementet foreslår derfor følgende struktur på målene for den norske filmpolitikken:

"Hovedmålet er et mangfold av film- og tv-produksjoner basert på norsk språk, kultur og samfunnsforhold, som er anerkjent for høy kvalitet, kunstnerisk dristighet og nyskapning, og som utfordrer og når et stort publikum i Norge og internasjonalt."

Dette skal nås gjennom:

STYRKET PRODUKSJON

- gjennomsnittlig minst 25 langfilmer i året, av dette fem dokumentarer og fem barne- og ungdomsfilmer
- et sterkt produksjonsmiljø, med økt talentutvikling, profesjonalitet og kontinuitet i alle deler av produksjonen.
- en økonomisk solid bransje gjennom effektive og målrettede tilskuddsordninger, økte private investeringer og økte markedsinntekter

SOLID PUBLIKUMSOPPSLUTNING

- minst 3 mill. besøkende på norske filmer, tilsvarende 25 pst. av kinomarkedet
- 15 pst. norsk andel av DVD-markedet og klikkefilmmarkedet
- eksport av norsk film og tv-drama doblet innen 2010

KVALITET OG MANGFOLD

- et mangfold i uttrykksform, produksjonskostnad og målgrupper basert på sterke filmmiljøer i alle landsdeler
- 40 pst. kvinner/menn i nøkkelposisjoner innen 2010
- norske kort- og langfilmer, dokumentarer og tv-drama skal konkurrere om viktige internasjonale priser

FILMKULTUR FOR ALLE

- sikre den norske filmarven og gjøre den tilgjengelig på alle plattformer
- et bredt filmtilbud i fjernsyn, biblioteker og digitale kinoer i hele landet
- en sterk posisjon blant barn og unge som filmpublikum og filmskaper, både i skole og fritid

1.4.3 Ansvarsdeling mellom stat og bransje

Statlig støtte er nødvendig for å sikre at det norske publikum får et godt tilbud basert på eget språk og forankret i egen kultur. Produksjon av film og andre audiovisuelle produksjoner er kostbart, og den statlige støtte er derfor betydelig, både totalt og i den enkelte produksjon. Dette gjør det nødvendig med en klar ansvarsdeling mellom staten og bransjen.

Ved omleggingen av filmpolitikken i 2001 ble det lagt til grunn som hovedprinsipp at staten ikke bør ta på seg oppgaver som bransjen kan løse selv. I St.prp. nr. 1 (2000-2001) heter det:

"Et av hovedmålene med omleggingen er å gi filmbransjen større ansvar og frihet. Den kunstneriske utvikling forblir et privat ansvar. Kulturdepartementet legger opp til en styrking av sektoren gjennom dialog med og økt ansvarliggjøring av brukerne."

Departementet mener at dette hovedprinsippet fortsatt bør gjelde for det statlige engasjementet på filmsektoren. Dette prinsippet innebærer også at det er filmbransjen - og da i særlig grad produsentene - som selv må ta ansvaret for de enkelte elementene i en films "livsløp". Eksempelvis gjelder dette prosjektutvikling, produksjon, lansering, markedsføring mv. De statlige tilskuddsordningene bør utformes slik at de i størst mulig grad gir produsentene et incitament til selv å ivareta disse funksjonene, også når det gjelder å skaffe inntekter fra andre markeder enn kinoene.

Einarssonutvalget peker på at staten har en forpliktelse til å styre begrensede økonomiske midler mot de til enhver tid best kvalifiserte prosjektene. Departementet slutter seg til dette, men viser samtidig til at det også er viktig å opprettholde ordninger hvor staten ikke tildeler midler på bakgrunn av kunstnerisk skjønn. For flere av ordningene på området må det imidlertid også foretas kunstnerisk vurdering ved tildeling. Dette gjelder blant annet forhåndsstøtte etter konsulentvurdering. Det er en utfordring å trekke klare grenser for hvor langt statens engasjement skal gå. Dette må gjøres med stor varsomhet, slik at det ikke kan oppfattes som om staten aktivt går inn i den enkelte produksjon. Det må også tilpasses den enkelte produsent og vedkommendes egne ønsker. Departementet viser i den sammenheng til evalueringen av filmkonsulentenes engasjement i Rambøll-rapporten.

Tilsvarende gjelder også ved statlig bistand til lansering av norske filmer i utlandet. Det kan ikke være et statlig ansvar å stå for selve den kommersielle markedsføringen av en norsk film i utlandet. Dette må være produsentens eget ansvar. Derimot bør det gjennom statlige tilskuddsordninger og veiledning gis bistand slik at en film, gjennom produsentens egen innsats, får et størst mulig inntjeningspotensial i alle markeder.

Statens viktigste oppgave må derfor være å sikre så stabile rammevilkår som mulig, slik at filmskaperne gis mulighet til å lage et mangfold av gode norske filmer til et bredt publikum i alle markeder. Norge er et lite land med et begrenset språkområde. Norske filmer vil derfor ha et betydelig behov for offentlig støtte. Det er derfor foretatt en kraftig opptrapping av filmbudsjettet, og styrkingen bør fortsette. På lengre sikt er det likevel et viktig mål å styrke norsk films samlede markedsinntekter, slik at støtteprosenten per film kan reduseres. Slik vil filmmidler kunne bli frigjort til flere og større produksjoner.

1.5 Samordning av virkemiddelapparatet

1.5.1 Innledning

Departementet drøfter organiseringen av det statlige virkemiddelapparatet på filmområdet i lys av de evalueringer som er foretatt og de forslag som er lagt frem. Først foretas det en gjennomgang av de statlige forvaltningsorganene underlagt departementet og organiseringen av disse.

Deretter gjennomgås relasjonen mellom det statlige virkemiddelapparatet og henholdsvis FILM&KINO, Norsk kino- og filmfond, Norsk filmkommisjon og Den norske filmskolen. Til sist omtales Filmparken AS.

I tillegg til ulike tilskuddsordninger omfatter virkemiddelapparatet på filmområdet en rekke ulike virksomheter. Norsk filmfond, Norsk filminstitutt og Norsk filmutvikling er statlige forvaltningsorganer direkte underlagt Kultur- og kirkedepartementet. Kultur- og kirkedepartementet eier videre 77,6 pst. av aksjene i Filmparken AS. Den norske filmskolen er en del av Høgskolen i Lillehammer og underlagt Kunnskapsdepartementet.

Til virkemiddelapparatet på filmområdet i bred forstand hører også FILM&KINO og Norsk filmkommisjon. FILM&KINO er en kommunal interesseorganisasjon, men forvalter den statlige avgiften på omsetning og visning av film og videogram, og er tillagt nasjonale oppgaver i forskrift om film og videogram. Norsk filmkommisjon er en stiftelse opprettet av Bergen Media By. Norsk filmkommisjon finansieres av statlige midler via Norsk filmfond.

1.5.2 Statlige virksomheter på filmområdet

OVERSIKT OVER VIRKSOMHETENE

Ved omleggingen av de statlige virkemidlene på filmområdet i 2001 ble det lagt til grunn at Norsk filmfond skulle forvalte alle de statlige tilskuddene til filmproduksjon og billettstøtten, og ha private produsenter som målgruppe. Norsk filmutvikling skulle ivareta oppgaver knyttet til utvikling og kompetanseheving rettet mot profesjonelle filmarbeidere. Norsk filminstitutt ble tillagt de tradisjonelle forvaltningsoppgavene knyttet til bevaring, formidling og profilering av film, og hadde i første rekke allmennheten som målgruppe.

FORSLAG OM FREMTIDIG ORGANISERING

Departementets vurderinger og anbefalinger

Filmreformen av 2001 er grunnlaget for dagens organisering av virksomhetene på filmområdet under Kultur- og kirkedepartementet. Hovedelementet i denne reformen var å rendyrke virksomhetene i forhold til funksjon og målgrupper. Departementet vurderer denne reformen som i hovedsak vellykket, og som en del av årsaken til suksessen norsk filmbransje har opplevd de senere årene. Det viktigste ved reformen, samling av alle tilskuddsordningene i Norsk filmfond, har vært vesentlig for å utvikle en helhetlig norsk filmpolitikk.

Departementet deler likevel vurderingene til Einarssonutvalget, der det pekes på at det eksisterer overlapping mellom institusjonenes oppgaver og uklarheter i ansvarsforholdene. Dette gjelder spesielt innen områdene utvikling og lansering. Å legge til rette for en helhetlig filmpolitikk vil medføre at det ryddes opp i disse uklarhetene. En slik opprydding vil være ressursbesparende og klargjørende for brukerne.

I tråd med forslaget fra utvalgets flertall foreslår departementet å slå sammen Norsk filmfond, Norsk

filminstitutt og Norsk filmutvikling til et nytt norsk filminstitutt. Dette er også i tråd med synet til de fleste av høringsinstansene. Departementet er av den oppfatning at forslaget fra utvalgets mindretall som innebærer to statlige virksomheter på filmområdet, vil medføre fortsatte problemer knyttet til avgrensning av arbeidsoppgaver og samordning av ressursene. Samtidig er det viktig at organiseringen av det nye filminstituttet ivaretar de ulike ansvarsområdenes særpreg og fagmiljøer.

En sammenslått virksomhet vil, beregnet ut fra dagens nivå i de tre virksomhetene, omfatte om lag 100 ansatte og et samlet driftsbudsjett på om lag 100 mill. kroner. Virksomheten vil ha ansvaret for å forvalte over 300 mill. kroner i tilskuddsmidler. Departementet legger til grunn at en sammenslåing vil ha synergieffekter som frigjør ressurser fra administrasjon til filmformål. Det vil i sammenslåingsprosessen bli tatt hensyn til de ansattes rettigheter i tråd med gjeldende avtaleverk.

Samlingen av tilskuddsordningene i Norsk filmfond i 2001 var vellykket. Det er avgjørende for den norske audiovisuelle bransjen at de oppgaver Norsk filmfond i dag utfører, videreføres uten at det oppstår et "vakuum" i tildelingen av tilskudd som følge av omorganiseringprosessen. Departementet legger derfor vekt på at prosessen med å etablere den nye virksomheten legges opp slik at tildelingene ikke stopper opp eller forsinkes.

Departementet foreslår at arbeidet med innsamling og bevaring av den norske filmarven samles i Nasjonalbiblioteket, samtidig som arbeidet med formidling og forskning under det nye filminstituttet styrkes.

En stor institusjon på filmområdet vil kunne medføre en konsentrasjon av makt, noe som også er påpekt av flere av høringsinstansene. Departementet vil her påpeke at det vil være flere mekanismer som skal motvirke en eventuell maktkonsentrasjon.

For det første vises det til den prinsipielle grensedragningen mellom statens og bransjens ansvar som er trukket opp. Disse prinsippene skal nedfelles i den nye virksomhetens styringsdokumenter. Departementet forutsetter at prinsippene også vil være førende for virksomhetens arbeid.

For det andre skal det etableres et organisatorisk skille mellom forvalterne av konsulentordninger og forvalterne av de øvrige tilskuddsordningene til utvikling, produksjon og lansering.

For det tredje vil innføring av en ny pakkefinansiering av produksjon sammen med en styrking av markedsvurderingsordningen, gi produsentene større repertoaransvar.

Departementet forutsetter også at virksomheten etablerer et nært samarbeid med brukerne, og oppretter de organer som er nødvendige for å sikre god dialog med blant annet filmbransjen. Departementet viser i denne forbindelse til Einarssonutvalgets forslag om å opprette brukerråd.

Etter departementets oppfatning bør fordelingen av midler mellom de ulike tilskuddsordningene den nye virksomheten disponerer, underlegges noe sterkere politisk styring. Departementet mener derfor at den

årlige hovedfordelingen av midler skal fastsettes av Kultur- og kirkedepartementet etter forslag fra virksomhetens styre. For å sikre styret den nødvendige fleksibiliteten i tildelingen av midlene, må styret gis fullmakter til å omdisponere midler mellom ordningene innenfor visse rammer.

Under forutsetning av at Stortinget slutter seg til forslaget, skal sammenslåingen og omorganiseringen av de tre statlige virksomhetene gjennomføres i løpet av 2008. Departementet vil komme tilbake til Stortinget med fremdriftsplan i St.prp. nr. 1 for 2008.

1.5.3 Andre virksomheter

FILM&KINO

Bakgrunn

FILM&KINO (tidligere Kommunale Kinematografers Landsforbund) ble stiftet i 1917 som medlemsorganisasjon for kommuner med kinodrift. Medlemskap er åpent for alle kommuner etter vedtak i kommunestyre eller formannskap. Ved utgangen av 2005 var 150 kommuner tilsluttet organisasjonen.

FILM&KINO fungerer også som en bransjeorganisasjon for kino- og videobransjen. FILM&KINO administrerer Bygdekinoen. FILM&KINO administrerer også S-Kino som er et tilbud til kinoer med lite besøkstall.

FILM&KINO forvalter Norsk kino- og filmfond (NKFF) i henhold til lov om film og videogram.

FILM&KINO driver videre en utstrakt rådgivningsvirksomhet, blant annet innen kinoteknikk, og koordinerer og medfinansierer flere større bransjesatsinger innen film- og videobransjen, slik som forsøksordninger for digitalisering av kinoene.

Departementets vurderinger og konklusjoner

Det særegne norske kinosystemet er basert på at kinopolitikken hovedsakelig er et kommunalt ansvar. Det kommunale ansvaret for kinoene har gitt et godt og velfungerende kinosystem i Norge, der et mangfold av filmer spres til publikum i hele landet. Her har kinoenes organisasjon FILM&KINO en viktig oppgave i å videreutvikle den norske kinobransjen. Organisasjonen har også viktige oppgaver i forhold til videobransjen, slik at et bredt utvalg av filmer er tilgjengelige også på dette formatet. I tillegg til oppgavene rettet mot bransjen, er FILM&KINO tillagt nasjonale oppgaver i henhold til forskrift om film og videogram.

Departementet er i hovedsak enig med Einarssonutvalget og høringsinstansene i at FILM&KINO i dag utfører sentrale oppgaver som det er avgjørende blir ivare tatt på en god måte også i fremtiden. Det er etter departementets vurdering nødvendig at det foretas en opprydding i grenseflaten mellom statlige virksomheter og FILM&KINO, samt bruk av midlene i Norsk kino- og filmfond. I sin høringsuttalelse gir FILM&KINO uttrykk for at det sentrale ansvaret for barn og unge bør legges til organisasjonen, og viser til sin forankring over hele landet og sitt utstrakte samarbeid med lokale aktører. Departementet slutter seg til at FILM&KINO får et økt ansvar for barn og unge.

Departementet vil ta initiativ til drøftinger med FILM&KINO om oppgavefordelingen mellom virksomhetene. Denne må ses i sammenheng med den fremtidige bruk av avgiftsmidlene til Norsk kino- og filmfond. Oppgavefordelingen bør være avklart innen etableringen av den nye statlige virksomheten.

AVGIFTEN TIL NORSK KINO- OG FILMFOND

Bakgrunn

FILM&KINO forvalter midlene i Norsk kino- og filmfond (NKFF), som ble opprettet i 1970. Ifølge lov om film og videogram av 15. mai 1987 skal den som driver fremvisning av film og videogram i næring betale en avgift til NKFF på 2,5 pst. av bruttoomsetningen. I tillegg skal den som vil ha et videogram registrert for omsetning i næring betale en avgift til NKFF per videogram.

Inntektene fra avgiften utgjorde i 2006 85,5 mill. kroner, hvorav 19,8 mill. kroner er fra kinoene og 65,7 mill. kroner fra video/DVD-omsetning.

Departementets vurderinger og anbefalinger

Den store økningen i inntektene fra avgiften aktualiserer spørsmålet om noen av midlene bør disponeres til andre formål. Departementet mener det er viktig å sikre digitaliseringen av norske kinoer, men legger til grunn at det i løpet av kort tid bør være tilstrekkelige midler i NKFF til å dekke utgiftene forbundet med digitaliseringen av norske kinoer. Departementet legger til grunn at etter hvert som det settes av tilstrekkelige midler til digitalisering av kinoene, bør deler av avgiftsmidlene til Norsk kino- og filmfond brukes til andre oppgaver på filmområdet. Departementet vil gå inn i drøftinger med FILM&KINO om den fremtidige bruken av midlene.

Det er stor usikkerhet knyttet til fremtidig avgiftsnivå. Nye ikke-lineære tjenester som klikkefilm vil kunne komme til å påvirke DVD-salget i årene fremover, og det antas at inntektene fra avgiften på sikt vil synke. Avgiften på nedlasting av film gir i dag lite inntekter, da det kun betales avgift per tittel per server og ikke per nedlastet eksemplar. Departementet vil tilpasse regelverket for avgiften slik at den omfatter elektronisk nedlasting av film på samme måte som annet salg. Forslaget vil kreve endringer i lov om film og videogram. Departementet vil komme tilbake til Stortinget med dette.

HØGSKOLEN I LILLEHAMMER, DEN NORSKE FILMSKOLEN

Bakgrunn

Den norske filmskolen (Filmskolen) ble opprettet som en egen avdeling ved Høgskolen i Lillehammer i 1997, og virksomheten hører således inn under lov om universiteter og høyskoler. Filmskolen tilbyr en kunstfaglig utdanning på bachelor-nivå og gir en treårig film- og fjernsynsutdanning basert på teoretisk og praktisk undervisning. Utdannelsen er den eneste i sitt slag i Norge, og forvalter derfor et nasjonalt utdanningsansvar.

Departementets vurderinger og anbefalinger

Etableringen av Den norske filmskolen har vært positiv for utvikling og vitalisering av den norske filmbransjen. En ny generasjon filmskapere har satt sitt preg på norske filmer, og samarbeidsrelasjoner som er utviklet ved skolen har blitt videreført i form av konkrete spillefilmprosjekter.

Departementet merker seg at høringsinstansene er delt i synet på forslagene fra Einarssonutvalget. Enkelte av høringsinstansene vil opprette en ny enhet, mens andre vil videreføre en enhet bygget på Norsk filmutvikling.

Departementet legger til grunn at målet for Einarssonutvalgets forslag var klargjøring, forenkling og helhetstenkning. Departementet deler dette synet. Opprettelse av nye institusjoner eller en konstruksjon av stiftelser eller liknende innen etter- og videreutdanning vil bryte med dette målet. Departementet vil derfor ikke gå inn for å opprette en ny institusjon eller videreføre en særskilt virksomhet for å ivareta disse oppgavene.

Departementet legger også til grunn at etter- og videreutdanning er et ansvar lagt til Høgskolen i Lillehammer, og at dette ansvaret følger av lov om universiteter og høyskoler. Etter- og videreutdanningsarbeidet ved Den norske filmskolen vil være avhengig av de prioriteringer som foretas av høyskolen. Den nye statlige virksomheten på filmområdet vil ha ansvar for kurs- og kompetanseoppbygging for hele den norske filmbransjen. Slike kurs kan utvikles internt eller kjøpes eksternt. Departementet forutsetter et tett samarbeid med Filmskolen på dette området, for å bygge felles og ikke overlappende kompetanse og gi supplerende tilbud på området.

Det vises i flere hørings svar til at filmbransjen er lokalisert i Oslo, og at hovedvekten av kursene må holdes der. Departementet viser i denne forbindelse til målet om å bygge filmfaglig kompetanse i hele landet, og slutter seg til Einarssonutvalgets anbefalinger om å samarbeide med lokale filmsentre om blant annet kurs-tilbud.

NORSK FILMKOMMISSJON

Innledning

Stiftelsen Norsk filmkommissjon har som hovedmål å stimulere til næringsutvikling ved å tilrettelegge for å trekke utenlandske filmproduksjoner til Norge. Stiftelsen ble opprettet av Bergen Media By i 2002, og har sete i Bergen.

Stiftelsen mottar årlige driftstilskudd fra staten. Tilskuddet var i 2006 på 3,5 mill. kroner.

Departementets vurderinger og anbefalinger

Kultur og næring er et fremtidig vekstområde, og Regjeringen legger våren 2007 frem en handlingsplan for kultur og næring. Departementet mener at oppgavene til en nasjonal filmkommissjon er viktige for å nå målene på området. Disse målene er så vel kulturpolitiske som næringspolitiske, og omfatter blant annet kompetanseoppbygging og overføring mellom norske

og utenlandske filmprodusenter og leverandører, samt sysselsetting i distriktene og profilering av Norge som turistmål.

Departementet har vurdert organiseringen av Norsk filmkommisjon i forhold til det øvrige virkemiddelapparatet. Departementet konstaterer at det finnes en rekke potensielt overlappende oppgaver. Den nye virksomheten på filmområdet vil ha ansvar for utenlandsarbeidet, noe som medfører utstrakt kontakt med utenlandske produsenter. På disse områdene samarbeider filmkommisjonen også i dag med Norsk filminstitutt. Videre vil den nye virksomheten ha ansvar for å forvalte den nye incentivordningen for utenlandske filmproduksjoner.

Disse forholdene tilsier at ansvaret for de oppgavene en nasjonal filmkommisjon skal ivareta, bør legges til den nye virksomheten. Et samlet ansvar hos det statlige virkemiddelapparatet vil kunne utløse synergieffekter mellom de nevnte oppgavene, og motvirke overlapping mellom Norsk filmkommisjon og den nye virksomheten.

FILMPARKEN AS

Innledning

I St.prp. nr. 7 (2005-2006) Om endring i bevilgninger under Kultur- og kirkedepartementets budsjett for 2005, foreslo Regjeringen å stanse salget av Filmparken AS og Norsk Filmstudio AS, og vurdere hvordan den videre driften av selskapet kan sikres best mulig. Stortinget sluttet seg til forslaget.

Om selskapene

Norsk Film AS ble grunnlagt i 1932 av Norges kommunale kinoer. Staten gikk inn som delaksjonær i 1948. Ved omleggingen av filmpolitikken i 2001 ble selskapet delt i to: Et selskap for produksjon av film (Norsk Film AS) og et for infrastruktur (Norsk filmstudio AS). Staten solgte seg ut av Norsk Film AS, men beholdt aksjene i Norsk filmstudio AS. De største aksjonærene i Norsk filmstudio er staten ved Kultur- og kirkedepartementet og Oslo kommune, som eier henholdsvis 77,6 pst. og 11,6 pst. av selskapet.

I 2005 ble Norsk filmstudio AS delt i et eiendomsselskap (Filmparken AS) og et driftsselskap (Norsk Filmstudio AS). Selskapet er organisert som et konsern der Norsk Filmstudio AS er et datterselskap av Filmparken AS. Filmparken AS eier samtlige A-aksjer i Norsk Filmstudio AS, som totalt utgjør 99,96 pst. av aksjekapitalen. Staten ved Kultur- og kirkedepartementet eier én B-aksje.

Departementets vurderinger og anbefalinger

Kultur- og kirkedepartementet har, på bakgrunn av selskapenes økonomiske situasjon, fremtidsutsikter og konkurransesituasjon, vurdert statens rolle for videre eierskap og økonomisk engasjement i Norsk Filmstudio AS og Filmparken AS.

Departementet ønsker å opprettholde det statlige eierskapet i selskapet for å sikre de delene av virksomheten som ikke markedet alene vil kunne ta seg av. Dette gjelder særlig studiovirksomheten. Norsk Film-

studio AS opererer i en rekke ulike markeder: studio-drift & dekor, kamerautleie, lys & grip, etterarbeid, kostymeutleie og filmkatalogen. De fleste av områdene er økonomisk lønnsomme, men studiodriften viser et negativt resultat som bidrar til å redusere selskapets samlede overskudd. Norsk Filmstudio AS tilbyr i dag landets eneste fullverdige filmstudio for produksjon av spillefilm. Departementet mener det er kulturpolitisk viktig å opprettholde et fullverdig studio for filmproduksjon. Ved å opprettholde det statlige eierskapet i hele selskapet, vil fortsatt studiodrift sikres.

Departementet legger til grunn at selskapene skal drives på forretningsmessige vilkår, og at det ikke skal gis statlig tilskudd til selskapet.

Departementet ser at det er behov for et klarere grensesnitt mellom Filmparken AS og Norsk Filmstudio AS. I dag forvaltes Filmparken AS av sin største og viktigste leietaker Norsk Filmstudio AS. Det er nylig nedsatt et nytt styre for Filmparken AS. Styret vil bli bedt om å vurdere hvordan avgrensingen mellom de to selskapene bør være.

1.6 Statlige tilskuddsordninger

1.6.1 *Innledning*

For å kunne opprettholde en stabil filmproduksjon i Norge, er det nødvendig med offentlige tilskudd til filmproduksjon. Uten statlige tilskudd ville det ikke vært mulig å produsere norske filmer eller å opprettholde et levende produksjonsmiljø. Offentlig støtte til filmproduksjon er en forutsetning for å kunne produsere film i de fleste europeiske land. Statlig støtte til filmproduksjon er derfor et viktig virkemiddel for å sikre at publikum får et godt tilbud av filmer på eget språk, forankret i egen kultur.

Kultur- og kirkedepartementet legger til grunn at det fortsatt vil være en statlig oppgave å sikre at det kan lages gode, norske audiovisuelle produksjoner.

1.6.2 *Oversikt over de statlige tilskuddsordningene*

Norsk filmfond forvalter de statlige tilskuddsordningene til audiovisuelle produksjoner. Tilskuddsordningene har som formål å fremme audiovisuelle produksjoner som kulturuttrykk og skal bidra til å oppfylle målene på det audiovisuelle området. Målgruppen for tilskuddsordningene er norske uavhengige produksjonsselskaper.

Tilskuddsordningene forvaltes etter forskrift om tilskudd til audiovisuelle produksjoner, og forskrift om tilskudd til produksjonsselskap fastsatt av Kultur- og kirkedepartementet henholdsvis 19. august 2002 og 28. januar 2005.

Styret i Norsk filmfond avgjør fordelingen av midler mellom de ulike ordningene som Norsk filmfond forvalter. I henhold til forskriftene forvalter Norsk filmfond følgende tilskuddsordninger:

- tilskudd til langfilm, herunder tilskudd til prosjektutvikling (konsulentordning)
- tilskudd til samproduksjon med utlandet

- tilskudd etter markedsvurdering
- billettstøtte
- tilskudd til produksjonsselskaper
- tilskudd til kortfilm og fjernsynsdokumentar, herunder tilskudd til prosjektutvikling
- tilskudd til fjernsynsserier (drama og dokumentar), herunder tilskudd til prosjektutvikling
- tilskudd til interaktive produksjoner

I tillegg til de tilskuddsordningene som forvaltes av Norsk filmfond, finnes en egen manuskriptstøtteordning og tilskudd til kurs og videreutdanning. Disse ordningene forvaltes av Norsk filmutvikling etter forskrift om tilskudd til manuskriptutvikling og utdanningsrettede tiltak.

FILM&KINO forvalter en prøveordning for tilskudd til teksting av norske filmer på kino, regulert i forskrift om tilskudd til teksting av statsstøttede norske filmer som vises på kino.

1.6.3 Departementets vurderinger og anbefalinger

GENERELT

Det har vært en positiv utvikling for norsk film de siste årene. En av årsakene til dette har vært omleggingen av tilskuddsordningene i 2001. Regjeringen ønsker å videreføre dagens ordninger med enkelte justeringer.

De statlige tilskuddsordningene skal bidra til å nå de overordnede målene for det audiovisuelle området og må utformes i tråd med disse. Det vises til Regjeringens overordnede mål for film, og de konkrete målene for de statlige bevilgningene til film. Videre er det viktig at ordningene samsvarer med prinsippene som er trukket opp for ansvarsdelingen mellom staten og bransjen. Dagens tilskuddsordninger gjør det mulig å produsere film med bredde i ulike sjangere og formater. Etter departementets syn er det viktig at det kan produseres både smale filmer og mer kommersielle produksjoner. Det er derfor viktig å legge til rette for at det kan lages filmer med varierende budsjetter, og det skal også være rom for de store filmene. Konsulentordningen og markedsstøtten er viktige virkemidler for å frembringe en slik bredde i langfilmproduksjonen.

Det er også viktig å opprettholde en stabil produksjon av kortfilm. Kortfilmen er viktig både som et selvstendig kunstnerisk uttrykk og i forhold til talentutvikling.

Tilskuddsordningene må videre legge til rette for at det kan produseres både kort- og langfilm innen ulike formater som dokumentarfilm, naturfilm og animasjonsfilm. Den norske dokumentarfilmen har en sterk posisjon, og det er et mål å produsere dokumentarfilm både for kino og visning på fjernsyn.

Tilskuddsordningene må sees i sammenheng. Ved å samle ansvaret for tilskudd til utvikling, produksjon og lansering i inn- og utland i én virksomhet, mener departementet at helheten i forvaltningen av tilskuddsordningene vil bli bedre ivaretatt.

De siste årene har talentutviklingsordningene resultert i nyskapende filmer som ikke ville blitt laget innen-

for de ordinære ordningene. Tilskudd til prosjektutvikling hos Norsk filmfond skjer i dag gjennom den ordinære tilskuddsordningen til produksjon. Tilskudd til kortfilm blir også benyttet som en talentutviklingsordning i ordningen "Nye veier for korte filmer". Utviklingsarbeidet skjer ellers gjennom Norsk filmutvikling i form av manuskriptstøtteordningen og kursvirksomhet. I tillegg er ordningen med pakkefinansiering til produksjonsselskapene for utvikling et virkemiddel for å satse på utvikling i selskapene. Departementet mener talentutviklingsordningene må videreføres, men ser at det er behov for en samordning. Departementet vil vurdere om det bør opprettes en egen ordning for talentutvikling.

Departementet mener videre at markedsførings- og lanseringsarbeidet må målrettes bedre, og at strategier for dette må komme inn på et tidligere stadium. Dette bør være en del av vurderingen av filmer allerede ved tildeling av tilskudd. Tilskuddsordningene for lansering av norske filmer i inn- og utland bør samles i én virksomhet, og lanseringskompetansen i virkemiddelapparatet bør økes. Det bør opprettes en egen tilskuddsordning for lansering i utlandet.

Regjeringen tar sikte på en opptrapping av bevilgningene på filmområdet, og har ambisiøse mål for den nasjonale filmpolitikken. På lengre sikt er det likevel et viktig mål å styrke norsk films samlede markedsinntekter, slik at støtteprosenten per film kan reduseres. Slik vil filmmidler kunne bli frigjort til flere og bedre produksjoner.

Som en del av den økte satsingen på film, ønsker departementet en politisk styring av hovedfordelingen av de samlede tilskuddsmidlene til ulike formål innen filmproduksjon. Hovedfordelingen av midler mellom de ulike ordningene fastsettes av departementet, etter forslag fra styret i Norsk filmfond. For å sikre den nødvendige fleksibiliteten i tildelingen av midler, må styret gis fullmakter til å omdisponere midler mellom ordningene i løpet av året innenfor visse rammer.

Departementet mener at filmindustrien har utviklet seg positivt de senere årene, og at norske filmprodusenter er blitt mer profesjonelle og bedre innen prosjektstyring. De norske produksjonsselskapene er imidlertid fremdeles små. Det er derfor fortsatt en utfordring for bransjen å bygge sterke nok enheter til å kunne satse langsiktig og bygge opp kompetanse i produsentleddet. Særlig innen forretningsdrift og markedsføring er det fortsatt et betyddig utviklingspotensial.

Tilskuddsordningene må derfor legges til rette for at det kan etableres sterkere produksjonsmiljøer med mulighet for langsiktige satsinger. Ett virkemiddel er å utvide ordningene med pakkefinansiering til enkelte produksjonsselskaper. Dette blir nærmere omtalt i det følgende.

Målet må være at produsentleddet i størst mulig grad skal ha kompetanse innen de forretningsmessige sidene av arbeidet, inklusiv markedsføring og lansering, og at produksjonsmiljøene skal ha en stor grad av kunstnerisk frihet.

For å oppnå målet om bredde og variasjon i filmproduksjonen, bør det kunne settes ulike krav til egenfinansiering avhengig av hvilke filmer som skal lages. Det må være rom for å tilpasse forhåndsstøtten ut fra den enkelte films behov for offentlig støtte. Det er naturlig at kravene til egenkapital settes lavere for de konsulentstøttede filmene enn for markedsfilmene, som i hovedsak vil ha større mulighet for inntjening.

Einarssonutvalgets utredning foreslår at det bør "... utvikles 4-årige filmpolitiske avtaler som fastlegger overordnede mål og nivået på de statlige tilskuddene. En slik avtale vil bidra til å skape kontinuitet og langsiktighet."

Departementet er ikke uenig i at en ordning med slike langsiktige avtaler vil kunne bidra til å skape kontinuitet og langsiktighet.

Departementet kan imidlertid ikke se at det er forenlig med Stortingets bevilgningsreglement å legge opp til et avtaleverk som omfatter nivået på statlige tilskudd over en periode som overstiger ett år. Departementet kan derfor ikke se at det er grunnlag for å følge opp utvalgets forslag om fireårige filmpolitiske avtaler.

KONSULENTORDNING

Departementet anser konsulentordningen som et viktig virkemiddel for å sikre mangfold og kvalitet i norsk filmproduksjon. Ordningen med flere konsulenter som sikrer ulike innganger til produksjonsmidlene, bør derfor videreføres. Departementet legger til grunn at disse stillingene, som i dag, skal være åremålsstillinger. Departementet viser videre til at Norsk filmfond har utarbeidet stillingsinstruks for konsulentenes arbeid, og understreker at det er viktig med åpenhet og tydelighet i konsulentenes roller. En konsulentordning innebærer at det i noen grad må foretas kunstneriske vurderinger fra Norsk filmfonds side. Departementet understreker at slike vurderinger må gjøres med varsomhet, slik at ikke staten direkte eller indirekte får en rolle som filmprodusent.

MARKEDSVURDERING

Markedsstøtten har vist seg å fungere etter hensikten, og har resultert i filmer med gjennomgående høyere publikumstall enn øvrige filmer. Ordningen bidrar også til å gi produsentene et større ansvar for repertoaret. Departementet anser ordningen som et viktig virkemiddel for å nå målet om høy publikumsoppslutning om norske filmer. For ytterligere å stimulere til produksjon av store, publikumsvennlige filmer, vil departementet vurdere å heve taket for tilskudd per film.

SAMPRODUKSJONER MED UTLANDET

Samproduksjoner med utenlandske produsenter bidrar til økt profesjonalisering og internasjonalisering av norske filmprosjekter. Internasjonalt samarbeid er nyttig både for å åpne for nye markeder, for nettverksbygging og for muligheten til å lage nyskapende filmer. I meldingens kapittel 13 er det gjort nærmere rede for betydningen av å delta i internasjonale programmer. Etter departementets mening er det viktig å sikre at de

norske tilskuddsordningene legger til rette for internasjonale samproduksjoner.

Departementet mener derfor at midlene til samproduksjoner bør økes.

BILLETTSTØTTE

Med utgangspunkt i målet om høy publikumsoppslutning, mener departementet det er viktig med ordninger som stimulerer til markedstenkning og som belønner høy publikumsoppslutning. Departementet mener derfor at billettstøtten bør videreføres, men ser behov for enkelte justeringer i ordningen.

Departementet mener at billettstøtten har en svakhet ved at den ikke beregnes på grunnlag av filmens faktiske inntekter fra visning i alle medier; dvs. kinovisning, inntekter fra DVD-salg, fjernsynsinntekter, salg til utlandet mv. Under dagens ordning beregnes billettstøtten på grunnlag av filmens brutto inntekter fra visning på kino. Inntektsstrømmene er i endring, og tendensen går i retning av at en stadig større del av produsentenes inntekter kommer fra andre markeder enn kinovisning. De samlede utbetalingene til billettstøtte har økt kraftig de siste årene. Dette har ført til en tilsvarende reduksjon i tilgjengelige midler til forhåndsstøtte. Dersom målet om 25 pst. markedsandel og gjennomsnittlig 25 langfilmer i året nås, vil billettstøtteutbetalingene etter dagens regler øke enda mer. Norsk filmfond har gjort et estimat som viser at samlede billettstøtteutbetalinger vil kunne bli i størrelsesorden 85-90 mill. kroner dersom dagens billettstøtteordning videreføres uendret.

Den offentlige støtteandelen for norske filmer er fortsatt høy. Staten finansierer om lag 70 pst. av produksjonskostnadene for norske langfilmer. Kombinasjonen av markedsstøtte og billettstøtte gjør at de mest kommersielle filmene har fått en vesentlig andel av de samlede billettstøtteutbetalingene. Enkelte av de markedsstøttede filmene har fått en statlig støtteandel som ligger langt over det de konsulentstøttede filmene har fått. Enkelte av de store, kommersielle suksessene mottar opp til 90 pst. i statlig støtte, i tillegg til at disse filmene har store inntekter både fra kinovisning og andre markeder.

Departementet mener det er et dilemma at de filmene som tjener mest penger, skal ha så mye høyere støtteandel enn de filmene som ikke har samme inntektspotensial. Departementet mener derfor at det er nødvendig å gjennomføre justeringer i billettstøtteordningen. Samtidig er det viktig at billettstøtten gjør det attraktivt å nå et stort publikum, og at det gir grunnlag for god økonomi i produksjonsselskapene.

Det er et mål å øke publikumsoppslutningen i alle markeder og øke eksporten av norske filmer. Ordningen bør legges om, slik at produsentene vil bli stimulert til økt salg i både innland og utland også etter at filmen er vist på kino.

Taket for billettstøtte er i dag knyttet til produsentens egenfinansiering. Dette medfører en rekke forvaltningsmessige problemstillinger knyttet til hva som skal godkjennes som egenfinansiering. Departementet vil vurdere om dette er en hensiktsmessig måte å avgrense

billettstøtten på, eller om dette bør gjøres på en annen måte. Målet med en eventuell endring er å forenkle støttesystemet.

Departementet vil foreta en konsekvensanalyse av endringer i billettstøtteordningen. En slik gjennomgang krever et bedre tallgrunnlag enn det som foreligger i dag. Det vil bli ført en nær dialog med bransjeorganisasjonene om endringene. Departementet vil komme tilbake til dette høsten 2008.

Frem til 1992 ble billettstøtten bevilget som en overslagsbevilgning på en egen post i statsbudsjettet. I de siste årene var bevilgningen 30 mill. kroner. Etter omleggingen i 1992 har billettstøtten og forhåndsstøtten vært bevilget med et fast beløp over samme post. Konsekvensen av omleggingen er at i de år utbetalningene av billettstøtte er høye, blir det disponible beløp til forhåndsstøtte tilsvarende lavere, og vice versa.

Både ECON og Einarssonutvalget foreslår at budsjettssystemet legges om, slik at billettstøtten igjen bevilges som en overslagsbevilgning. Utvalget begrunner ikke dette særskilt, men viser til at det på Kultur- og kirkedepartementets budsjett finnes en overslagsbevilgning for "... støtte for religiøse organisasjoner, som får sin støtte etter antall medlemmer".

Departementet ser behovet for en større stabilitet i størrelsen på produksjonsmidlene. Departementet mener imidlertid at dette kan ivaretas gjennom de ordinære budsjettene.

TILBAKEBETALING

Departementet mener prinsippet om at filmer som oppnår netto inntekter skal tilbakebetale deler av overskuddet, bør vurderes. Det fremgår av meldingen at det er filmer med høy publikumsoppslutning og høy offentlig støtteandel som står for den vesentlige delen av tilbakebetalingene.

Tilbakebetalingskravene kan imidlertid ha som effekt at produsenten får mindre gevinst ved å satse ekstra på å ta ut filmens inntekspotensial på alle områder. Departementet vil derfor vurdere tilbakebetalingskravene i forbindelse med gjennomgangen av billettstøtteordningen.

TILSKUDD TIL PRODUKSJONSSKAPER

Departementet mener at ordningen har vært positiv for å bidra til å styrke produksjonsmiljøer og økt satsing på utvikling. Departementet anser omleggingen i 2005 til ren pakkefinansiering for utvikling av langfilm som et skritt i riktig retning. Dagens ordning bidrar i første rekke til at produksjonsselskapene kan satse mer langsiktig på utvikling. Målet er å styrke dynamikken i utviklingsarbeidet og la enkelte produksjonsmiljøer selv få velge hvilke prosjekter tilskuddsmidlene skal gå til. For å styrke produksjonsselskapene mener departementet at ordningen bør videreføres og styrkes.

For å nå målet om sterkere produksjonsmiljøer mener departementet at ordningen i tillegg bør utvides til å gjelde produksjon. Departementet mener at det innføres en prøveordning med pakkefinansiering til et begrenset antall produksjonsselskaper, der disse gis

mulighet til å produsere tre langfilmer i løpet av en periode.

Pakkefinansiering bør gis til et langsiktig samarbeid mellom produsent og filmskaper. Målet er at ordningen skal bidra til en ytterligere profesjonalisering og styrking av produsentleddet, og gi produsentene større repertoaransvar. Det er også et mål å stimulere til langsiktig samarbeid mellom produsenter og regissører, gjennom at disse lager flere filmer sammen. I tillegg bør ordningen bidra til en konsolidering innen produksjonsområdet.

Tilskudd til produksjon av en pakke på tre filmer bør ligge i størrelsesorden 25-30 mill. kroner. Det bør gis en ny pakke hvert år i en prøveperiode på tre-fire år. Departementet kommer tilbake til dette i budsjettssammenheng.

TILSKUDD TIL FJERNSYNSPRODUKSJONER

Målt i publikumsoppslutning er fjernsyn den viktigste visningsarenaen for norske audiovisuelle produksjoner. Det er et mål å legge til rette for visning av både norske spillefilmer, dokumentarfilmer, kortfilmer og dramaserier på fjernsyn. Departementet anser innføringen av en egen tilskuddsordning for fjernsynsproduksjoner som vellykket. Særlig satsingen på fjernsynsdramatikk har resultert i gode produksjoner som har generert høye publikumstall. Den økte satsingen på norsk fjernsynsdramatikk har også vært med på å styrke samspillet i bransjen mellom fjernsynsproduksjon og filmproduksjon.

Internasjonale trender viser økt etterspørsel etter gode dramaserier for fjernsyn. Også i den norske bransjen har det vært en klar satsing på fjernsynsdramatikk de siste årene. Et resultat av dette er at to norske fjernsynsserier ble nominert til Emmy i 2006.

Departementet mener at ordningen har vært positiv for å øke produksjonen av fjernsynsdrama av høy kvalitet, og anbefaler at ordningen videreføres og styrkes. Ordningen bør også ses i sammenheng med målet om styrket allmennkringkasting for fjernsynskanalerne. Departementet vil komme tilbake til dette i en stortingsmelding om allmennkringkasting våren 2007.

TILSKUDD TIL INTERAKTIVE PRODUKSJONER

Dataspill er et medium som har gjennomgått en rivende teknologisk og kunstnerisk utvikling og har blitt et sentralt kulturuttrykk. Dataspill spilles i dag hovedsakelig av barn og unge, og er en viktig del av deres kultur- og mediehverdag. Men også flere voksne spiller, og det stilles stadig høyere krav til spillenes innhold og tekniske kvalitet. Spill er i dag en del av den moderne teknologi- og kunnskapsbaserte kulturindustrien, der det finnes et ledende norsk miljø innen online-spill. Det finnes også flere mindre norske selskaper som leverer spill av høy kvalitet. Det store tilbudet av utenlandske spill, sammen med et begrenset norsk marked, gjør imidlertid at mindre selskaper har liten mulighet for å hente inn investeringene i spillutvikling på et norsk eller nordisk marked. Dette gjelder spesielt for originalt utviklede norske spill, som ikke

kun er en videreføring av konsepter etablert i andre medier.

Behovet for å sikre barn og unge tilgang til alternative produksjoner med norsk språk og innhold er sterkt. I 2007 vil man for alvor begynne å se resultatene av den statlige tilskuddsordningen til utvikling av interaktive produksjoner. Det er forventet at elleve norske dataspill vil bli utgitt i Norge i 2007, hvorav åtte er støttet av Norsk filmfond. Noen av disse spillene vil også bli utgitt i Norden. Departementet mener at tilskuddsordningen har vært med på å bygge opp og profesjonalisere den norske bransjen. Det har vært en økning i antall selskaper, og det er etablert en egen produsentforening og ulike nettverk.

Spillbransjen er i kraftig vekst, og det er behov for en økt satsing på utvikling av norske dataspill. Departementet vil komme tilbake til Stortinget med en egen sak om dette.

TILSKUDD TIL KORTFILM

Kortfilmen har en egenverdi som et selvstendig kunstuttrykk, og representerer ofte den største kunstneriske dristigheten i utforskningen av filmmediet. Norske kortfilmer har bemerket seg internasjonalt, og har det siste året vunnet noen av de mest prestisjefylte priser filmer kan oppnå: Gullpalme for beste kortfilm i Cannes til Sniffer og Oscar for beste animerte kortfilm til Den danske dikteren.

Nye distribusjonsformer gjør at etterspørselen etter korte filmer vil øke, og at disse filmene vil nå ut til et langt bredere publikum. Kortfilmen har likevel et begrenset kommersielt potensial og trenger derfor en forholdsvis høy offentlig støtteandel.

Kortfilmen er også viktig i forhold til rekruttering av nye talenter. For mange filmskapere er kortfilmen et første steg mot lengre format, der de har mulighet til å utvikle sin kunstneriske stemme.

For å legge til rette for en fortsatt utvikling av den norske kortfilmen, bør dagens ordning videreføres. En økt satsing på regionale filmsentre og regionale filmfond vil også bidra til en styrking av kortfilmproduksjonen.

MANUSKRIFTSTØTTE

Manuskriptstøtteordningen har vært kraftig styrket siden 2001. Denne satsingen har vært viktig for å få frem et mangfold av gode og nyskapende historier. Ordningen skal bidra til utvikling av både langfilm, kortfilm og fjernsynsproduksjoner.

Det at ordningen er rettet mot manuskriptforfatterne, gjør at disse har mulighet for å utvikle et manuskript uten at en produsent er involvert i prosjektet. Det er behov for å utvikle langt flere manuskript enn antall filmer som blir produsert, og for manuskriptforfattere og regissører har ordningen vært viktig for å gi rom for denne type utvikling, uten å være avhengig av en produsent på et tidlig stadium.

Departementet foreslår at ordningen fortsetter som en selvstendig ordning rettet mot manuskriptforfatterne.

TILSKUDD TIL TEKSTING AV NORSKE FILMER PÅ KINO

Regjeringen ønsker å sikre tilgang til norske filmer for alle grupper. Etter departementets syn er det ønskelig at alle norske kinofilmer er tilgjengelige i tekstede versjoner. For å sikre de hørselshemmede tilgang til norske kinofilmer, mener departementet at dagens ordning med tilskudd til teksting bør videreføres.

Ordningen bør forvaltes av samme virksomhet som forvalter de øvrige tilskuddsordningene til produksjon og lansering av norske filmer. Det vil styrke produsentenes kjennskap til ordningen at den overføres til den nye statlige virksomheten på filmområdet. Tilskudd til teksting av norske filmer bør gis som ekstra tilskudd til produsenten sammen med lanseringstilskudd.

Digitalisering av kinoene vil medføre at den fysiske tekstingen av digitale filmer blir langt rimeligere, og behovet for tilskudd til teksting blir lavere. Digitaliseringen vil også medføre at distribusjon av tekstede filmer vil bli enklere. I den digitale fremtid bør det stilles krav om at alle kopier av norske filmer som får produksjonstilskudd, skal inkludere mulighet for visning med tekst.

1.6.4 Eksport og profilering av norsk film i utlandet

INNLEDNING

Regjeringen har satt som mål at eksporten av norsk film skal økes.

Eksport av norsk film til utlandet gir verdifulle inntekter for norske filmprodusenter og øker mulighetene for internasjonal finansiering av norsk film. At norske filmer vises på kino, fjernsyn og ved filmfestivaler i andre land gir også verdifull profilering av norsk kultur. Å oppnå anerkjennelse i utlandet vil dessuten være viktig for den kunstneriske og faglige selvutviklingen til norske filmkunstnere og filmarbeidere.

STATENS ANSVAR FOR LANSERING AV NORSK FILM I UTLANDET

I de fleste europeiske land spiller staten en aktiv rolle i eksporten av nasjonal film som et ledd i profilering av nasjonal kultur overfor utlandet. I tillegg har man sett at produksjonsselskapene ikke har økonomiske ressurser til å nå frem på det internasjonale filmmarkedet uten statlig medvirkning.

Per i dag er det helhetlige ansvaret for lansering av film i utlandet lagt til Norsk filminstitutt.

Utenlandsvirksomheten til Norsk filminstitutt omfatter i dag tiltak på følgende områder:

- festivalpresentasjon og salgstilrettelegging for spillefilm
- presentasjon, markedsføring og salg av kortfilm og dokumentarfilm på festivaler og markeder
- arrangement av filmuker og andre filmpresentasjoner ved kulturinstitusjoner
- generell informasjon om norsk film og nettverksbygging i utlandet

DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG ANBEFALINGER

Økt eksport av norsk film er et viktig filmpolitisk mål. Departementet mener derfor at innsatsen på dette feltet bør styrkes slik at det oppnås en dobling av eksporten innen 2010.

Salg av norske filmer til utlandet er produsentenes hovedansvar. Det er et langsiktig mål å styrke norske filmprodusenter, slik at bransjen selv kan ivareta disse oppgavene. Å drive salgsarbeid mot utlandet er ressurskrevende. Dette betyr at mange filmprodusenter vil ha behov for økonomisk og praktisk bistand. Dette gjelder spesielt innen salg av kortfilm og dokumentarfilm, som er av stor kulturell betydning, men hvor inntekspotensialet er begrenset.

Departementet mener derfor at staten fremdeles bør ha et ansvar for både den kulturelt og den kommersielt motiverte eksporten. Departementet vil legge vekt på at arbeidet med eksport av norsk film utformes i samarbeid med filmprodusentene, slik at disse i størst mulig grad kan ta ansvaret for det praktiske salgsarbeidet. Her bør staten i høyest mulig grad ha rollen som tilrettelegger i form av tilskudd til salgsaktiviteter osv.

En økning av eksporten av norsk film er avhengig av at det produseres filmer som er attraktive for utenlandske kjøpere. Departementet legger vekt på at eksportmuligheter skal inngå i vurderingen av filmen allerede ved tildeling av tilskudd.

Departementet viser til konklusjonene om organiseringen av virksomhetene på filmområdet, og legger til grunn at ansvaret for utenlandsarbeidet bør samles i den nye virksomheten på filmområdet. Departementet anser det ikke som hensiktsmessig å opprette en egen institusjon for dette formålet, ettersom det er et mål å samordne virkemidlene og redusere utgiftene til administrasjon. Departementet mener videre at den kulturelle og kommersielt begrunnede profileringen av norsk film i utlandet bør være samlet for å utnytte synergieffektene mellom disse områdene. Imidlertid bør det kommersielt begrunnede arbeidet målstyres i sterkere grad enn i dag, slik at effektene av de ulike tiltakene dokumenteres. Samarbeidet med produsentene må også styrkes. Utenlandsarbeidet bør videre koordineres med oppgavene knyttet til å trekke utenlandske filmproduksjoner til Norge, jf. filmkommisjonsarbeidet og tilskudd til utenlandske produksjoner.

Departementet mener videre at dagens ordning med tildeling av tilskudd til utenlandslansering bør formaliseres og inngå i forskrift om tilskudd til audiovisuelle produksjoner. I forbindelse med opprettelsen av en slik tilskuddsordning vil departementet vurdere om det også bør kunne gis tilskudd til utenlandske distributører som ønsker å importere og lansere norske filmer.

1.6.5 *Utenlandske filmproduksjoner i Norge*

INNLEDNING

Mange land har innført økonomiske incentivordninger for å tiltrekke seg utenlandske filmproduksjoner. Slike ordninger har gjerne både en kulturpolitisk og næringspolitisk begrunnelse.

SITUASJONEN I NORGE

I 2005 ble 56 utenlandske filmproduksjoner realisert i Norge, hvorav 28 av produksjonene ble formidlet gjennom Norsk filmkommisjon. Til sammenlikning ble det produsert 30 utenlandske filmer i Norge i 2004 og 18 i 2003. Produksjonene omfatter alle typer produksjoner; langfilm, fjernsynsproduksjoner, reklamefilmer m.m.

Beregninger foretatt av Norsk filmkommisjon viser at de 56 utenlandske produksjonene i 2005 la igjen en samlet direkte omsetning på ca. 25,5 mill. kroner. I tillegg kommer næringsmessige ringvirkninger. Kommisjonen anslår at produksjonene medvirket til om lag 75-100 årsverk for norske profesjonelle filmarbeidere.

ANDRE LANDS INCENTIVORDNINGER

Mange land har innført økonomiske incentiver for å tiltrekke seg utenlandske filmproduksjoner. Dette gjelder eksempelvis Irland, Island, Ungarn, Storbritannia, Australia, New Zealand og Canada. Fellestrekk ved ordningene er at de har som mål å øke sysselsettingen i filmproduksjonssektoren, og å heve kompetansenivået i det lokale filmmiljøet. I tillegg skal ordningene bidra til økt omsetning av varer og tjenester på innspillingsstedene og markedsføre landet som turistmål. Andre land, som Frankrike, har utviklet incentiver for å beholde nasjonale produksjoner i landet. I Storbritannia skal ordninger med skatteincentiver både bidra til å sikre nasjonale produksjoner i landet og tiltrekke seg internasjonale filmproduksjoner.

Den islandske ordningen er spesielt interessant i norsk sammenheng. Island innførte i 2001 en ordning hvor utlendinger som produserer film og fjernsynsproduksjoner i Island får 12 pst. refusjon av kostnader som er lagt igjen på Island.

DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG ANBEFALINGER

Utenlandske filmproduksjoner kan bidra til å styrke den norske audiovisuelle bransjen gjennom å sikre kontinuitet i produksjonsmiljøene, samt bidra til profesjonalisering og internasjonalisering av filmbransjen. Produksjonene kan også bidra til verdiskaping i samfunnet og fremme Norge som turistmål.

Som et ledd i Regjeringens satsing på kultur og næring, tar departementet sikte på å innføre en prøveordning med tilskudd til utenlandske filmproduksjoner i Norge. Tilskuddet bør beregnes ut fra dokumenterte kostnader påløpt i Norge og utgjøre maksimalt 15 pst. av dette. Tilskuddsberettigede filmer bør være langfilm- og fjernsynsproduksjoner. Prosjektene vil bli vurdert ut fra kunstneriske/kulturelle kriterier. Produksjonene må bidra til å fremme norsk kultur, historie og natur. Det vil være en forutsetning for tilskudd at det opprettes et eget selskap i Norge for den enkelte produksjon. Støtten kan kun gå til uavhengige produksjoner. Det må søkes om forhåndsgodkjenning.

Midler til prøveordningen bør bevilges over Kultur- og kirkedepartementets budsjett og begrenses oppad til ca. 10 mill. kroner per år. Departementet tar sikte på å innføre ordningen i 2008. Ordningen skal evalueres etter prøveperioden. Ordningen forutsetter, som de

øvrige tilskuddsordningene til film, godkjenning av ESA. ESA har bl.a. lagt vekt på at maksimal støtteintensitet ikke kan overstige 50 pst.

Det følger av EØS-regelverkets krav at ordningen også vil være åpen for norske produksjoner. Siden støtteintensiteten for norske filmer jevnt over overstiger 50 pst., vil ordningen rent faktisk i hovedsak rette seg mot utenlandske filmproduksjoner.

1.6.6 Innkjøpsordning for norske filmer til folkebibliotekene

INNLEDNING

Et viktig mål i Regjeringens kulturløft er å arbeide for at alle innbyggerne skal ha tilgang til gode og fremtidsrettede bibliotek tjenester. Tilbudet kan styrkes ved å innføre en egen innkjøpsordning for norske kort- og langfilmer til folkebibliotekene. Gjennom en slik ordning vil publikum også få tilgang til kortfilmer og dokumentarfilmer som normalt ikke settes opp på kino, og tilgjengeligheten til norske filmer bedres for publikum i hele landet. Ordningen vil kunne innføres etter modell fra de ordningene som allerede finnes for litteratur og musikk.

DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG ANBEFALINGER

Muligheten til å kunne få låne norske kort- og langfilmer på biblioteket på lik linje som man i dag låner bøker, vil øke tilgjengeligheten til norsk film for alle.

Departementet tar sikte på å innføre en slik innkjøpsordning. Ved etableringen bør en innkjøpsordning primært være basert på DVD-formatet, men etter hvert bør den også kunne inkludere digital formidling i nettverk, der filmene ikke er avhengige av fysiske kopier.

Departementet vil vurdere nærmere om en slik innkjøpsordning skal gjelde alle norske filmer som utgis på DVD, eller om et uavhengig råd bør vurdere hvilke filmer som skal kjøpes inn.

Innkjøpsordningen for litteratur og musikk blir administrert av Norsk kulturråd. Departementet vil vurdere nærmere hvorvidt innkjøpsordningen for film bør administreres av den nye virksomheten på filmområdet, eller av Norsk kulturråd.

Kultur- og kirke departementet har en egen avtale om filmvederlag med Norsk Filmforbund og Norske Filmregissører. Vederlaget omfatter bruk av norske audiovisuelle produksjoner som bibliotekene disponerer til utlån. En innkjøpsordning til bibliotekene vil øke dette vederlaget, som for 2007 er om lag 3,7 mill. kroner.

Det videre omfang av en slik innkjøpsordning og konsekvensene for filmvederlaget vil det bli nærmere redegjort for i statsbudsjettet for 2008.

1.7 Filmsatsing i hele landet

1.7.1 Innledning

Meldingen drøfter den regionale filmsatsingen i vid forstand, fra regionale filmfond/filmsentre til samisk film, filmfestivaler, filmklubber og Bygdekinoen.

DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG ANBEFALINGER

Innledning

Den regionale filmsatsingen er en del av den samlede, nasjonale filmpolitikken. Departementet mener det er viktig at de regionale og nasjonale ordningene utfyller og støtter opp under hverandre for å bidra til å nå de overordnede målene på filmområdet.

Departementet støtter Einarssonutvalgets anbefalinger om at det ikke bør gis statlige midler til drift av regionale tiltak, og mener at alle de regionale filmtiltakene bør likestilles på dette punktet. Dette vil føre til at driftstilskuddet til Nordnorsk filmsenter AS vil falle bort. Departementet vil ta dette opp med eierne.

De regionale filmtiltakene består av en rekke ulike satsinger. Departementet mener at de statlige tilskuddene bør innrettes i forhold til formålet med den enkelte regionale filmsatsingen og skiller mellom regionale filmsentre, regionale filmfond og regional infrastruktur.

Regionale filmsentre

De regionale filmsentrene er filmfaglig og filmkulturelt forankret, og har som formål å utvikle en regional filmkultur. De regionale filmsentrene er viktige for å bygge opp talenter regionalt, utvikle en regional bransje, samt øke interessen for filmkultur lokalt. De regionale filmsentrene bør også ha en viktig funksjon i forhold til barn og unge. Etter departementets mening bør de regionale filmsentrene fortsatt få statlig støtte. Ut fra en totalvurdering av det enkelte senter, foreslås at det bevilges statlige midler til utvikling og produksjon av kortfilm og dokumentarfilm, kompetansehevede tiltak og tiltak for barn og unge. Det må være en forutsetning for å få støtte at det både finnes lokal filmkompetanse og filmmiljø og en lokal/regional politisk oppslutning om senteret. Tilskudd til de enkelte regionale filmsentra bør fastsettes årlig i statsbudsjettet.

Departementet slutter seg til Einarssonutvalgets anbefalinger om at regionene selv må være pådrivere for å etablere og drive filmsentrene, og at det ikke skal gis statlig støtte til drift.

Regionale filmfond

Regionale filmfond har som hovedformål å investere i audiovisuelle produksjoner, primært innen kommersielle formater som langfilm og fjernsynsproduksjoner. Den regionale begrunnelsen for å finansiere de regionale fondene, er å tiltrekke seg filminnspillinger til regionen. Dette vil igjen bidra til kompetanseheving av det lokale filmmiljøet, positivt omdømme for kultur- og næringsliv, samt ringvirkninger for tilstøtende næringer. Fra et nasjonalt perspektiv gir de regionale filmfondene tilgang til ny, frisk kapital i norsk filmproduksjon.

Departementet mener det er viktig å legge til rette for en ordning som kan bidra til å øke de samlede midlene til norsk filmproduksjon. Statlige tilskudd til regionale filmfond vil være et viktig incentiv for å tiltrekke mer regional kapital til norsk filmproduksjon og gjennom dette bidra til å styrke norsk film generelt.

Departementet anbefaler at det innføres en prøveordning med statlige tilskudd til regionale filmfond. Staten kan gå inn med midler i de regionale filmfondene under forutsetning av at regionen matcher de statlige midlene med minst like mye lokale/regionale midler. Departementet legger til grunn at de statlige midlene og de matchende lokale/regionale midlene ikke skal benyttes til støtte til langfilmer som får produksjonstilskudd fra Norsk filmfond.

Midlene skal gå til utvikling og produksjon av audiovisuelle produksjoner, som kan være norske produksjoner og/eller norske samproduksjoner med utlandet, der den norske delen av samproduksjonen utgjør en vesentlig del.

Lokale/regionale midler utover dette står de regionale filmfondene fritt til å bruke i de prosjekter de ønsker.

Departementet legger til grunn at ordningen skal evalueres etter en prøveperiode på fire år. Tilskuddet til det enkelte regionale filmfond bør fastsettes årlig i statsbudsjettet. Departementet vil komme tilbake til dette i statsbudsjettet for 2008.

For å kunne bygge opp levedyktige regionale infrastrukturtiltak, forutsettes det en sterk regional satsing. Departementet støtter imidlertid ikke Einarssonutvalgets anbefaling om at staten ikke bør finansiere lokale infrastrukturtiltak. Departementet anbefaler at det kan gis tidsavgrensede statlige bidrag til oppbygging av konkrete satsinger.

1.7.2 Samisk film

INNLEDNING

Meldingen inneholder en generell beskrivelse av samiske filmtiltak i Norge. Det vises bl.a. til at Finnmark fylkeskommune og Innovasjon Norge ønsker å satse på et samisk filmsenter, og har pekt ut Kautokeino som lokaliseringssted. Kautokeino kommune har satt i gang et utredningsarbeid. Også Sametinget ser det som ønskelig å etablere et internasjonalt samisk filmsenter i Kautokeino. Et mulig samisk filmsenter skal ivareta og utvikle samisk film og kultur, med ansvar for både nord-, sør- og lulesamiske filmer og filmskapere.

Statlig støtte til filmproduksjoner, herunder også samisk filmproduksjon, reguleres i dag gjennom forskrift om tilskudd til audiovisuelle produksjoner.

Videre kan det søkes om støtte til samiske filmproduksjoner gjennom Samisk kulturfond, som administreres av Sametinget.

DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG ANBEFALINGER

Begrunnelsen for det statlige engasjementet i norsk filmproduksjon er først og fremst av kulturell karakter, og statlig støtte til filmproduksjon er et viktig virkemiddel for å sikre at publikum får et godt tilbud av filmer på eget språk, forankret i egen kultur. Det gjelder i like stor grad for samisk film som for norsk.

Utvikling og bevaring av kultur og identitet forutsetter produksjon av filmer på eget språk. Dette er ikke minst viktig for barn og unge. Samtidig er film i seg selv et "språk" og en historieforteller som har egen-

verdi både som underholdning, kunstform og kulturformidling. Film har en unik mulighet til å nå ut til et bredt publikum, og samisk film bør derfor som norsk film også ta sikte på å nå et internasjonalt publikum.

Departementet ser det derfor som viktig at den norske filmpolitikken bidrar til å bevare og videreutvikle den samiske kulturen. Både de generelle og spesifikke tiltakene knyttet til utvikling og produksjon av samisk film skal bidra til dette. Departementet viser her til at Nordnorsk filmsenter har et særlig ansvar for støtte til samisk film. Dette må også tas med i betraktning i sammenheng med statsstøtten til Nordnorsk filmsenter.

Departementet ser derfor positivt på opprettelsen av et internasjonalt samisk filmsenter. Dette vil være i tråd med Regjeringens nordområdestrategi.

Departementet legger til grunn at det nye filminstituttet skal ivareta formidling og utvikling innenfor samisk film. For en videre drøfting av samisk kultur viser departementet til den kommende stortingsmeldingen om samepolitikk.

1.7.3 Filmfestivaler

INNLEDNING

Det finnes en rekke filmfestivaler i Norge i dag. Festivalene er dels eid av kinoene, dels er de selvstendige stiftelser. Festivalene mottar offentlig støtte fra en rekke kilder: sponsorer, lokale myndigheter, FILM&KINO og staten gjennom Norsk filminstitutt.

DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG ANBEFALINGER

Filmfestivalene er viktige for at film skal nå ut til publikum i hele landet, og er også en viktig møteplass for filmbransjen. Departementet mener den offentlige støtten til filmfestivalene bør videreføres og samordnes. Departementet mener det er behov for en klargjøring av ansvarsdelingen på dette området. Det er også behov for klare og nøytrale retningslinjer som sikrer tildeling etter faste kriterier.

Departementet mener at tilskudd til festivalene, inklusiv importstøtte, bør tildeles av en uavhengig instans, og anbefaler at det opprettes et bredt festivalstøtteutvalg under FILM&KINO. Det bør utarbeides klare kriterier for tildeling av støtte. Departementet vil innlede drøftinger med FILM&KINO om rammene for støtte til filmfestivaler og sammensetningen av festivalstøtteutvalget. Ordningen vil finansieres av avgiften til Norsk kino- og filmfond.

1.7.4 Alternative visningsarenaer: filmklubber og Bygdekinoen

BAKGRUNN

Filmklubbene driver frivillig virksomhet over hele landet, viser historisk film og kvalitetsfilm, og formidler kunnskap om film. Bygdekinoen er et viktig distriktpolitisk tiltak som sørger for et kinotilbud på små steder uten fast kinovirksomhet og er i dag en del av FILM&KINOs virksomhet. Bygdekinoen mottok i 2006 7,3 mill. kroner fra Norsk kino- og filmfond til driften.

DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG ANBEFALINGER

Departementet ser Bygdekinoen og filmklubbene som alternative visningsarenaer, og et viktig supplement til den ordinære kinodriften. Uten Bygdekinoen ville ikke kinovisning av aktuelle filmer vært mulig på mindre steder i distriktene. Filmklubbene er en viktig og tradisjonsrik kilde til filmkunnskap og filmentusiisme. Departementet viser også til Regjeringens satsing på frivillighet. Filmklubbene, som drives av 400 frivillige styremedlemmer over hele landet, er et viktig bidrag til frivilligheten på filmområdet.

Departementet viser til at Einarssonutvalget er enstemmig i sin anbefaling av at Bygdekinoen fortsatt bør sikres drift gjennom sin tilknytning til FILM&KINO. Departementet slutter seg til denne vurderingen.

Departementet støtter ikke anbefalingen fra Einarssonutvalget og Norsk filmklubbforbund om å overføre ansvaret for filmklubbene til staten. Filmklubbene er etter departementets oppfatning nært tilknyttet distribusjons- og visningsleddet, og har således arbeidsoppgaver som ligger nær virksomheten til FILM&KINO. Departementet mener derfor at ansvaret for tilskudd til Norsk filmklubbforbund fortsatt skal ligge hos FILM&KINO. FILM&KINO bør også ha ansvaret for tilskudd til barnefilmklubbene. Det vises for øvrig til vurderingene av FILM&KINOs oppgaver foran.

1.8 Barn og unge

1.8.1 Departementets vurderinger og anbefalinger

Innsatsen overfor barn og unge skal være en prioritert og integrert del av den samlede filmpolitikken. Barn og unge er innovatører på mediefeltet, og deres medievaner er i stadig endring og utvikling. Kunnskap om og tilgang til audiovisuelle produksjoner, bør integreres i både skolen og fritiden og inngå i en helhetlig filmpolitikk.

Hovedmålet for barn og unge på filmområdet er å sikre barn og unge tilgang til audiovisuelle produksjoner av høy kvalitet basert på norsk innhold og språk. Departementet viser til at følgende mål er satt for statens innsats overfor barn og unge på filmområdet:

- det skal produseres gjennomsnittlig minst fem langfilmer for barn og unge årlig
- film skal ha en sterk posisjon blant barn og unge som publikum og utøver i skole og fritid

Departementet mener at ansvaret for statlige, filmkulturelle tiltak rettet mot barn og unge bør styrkes og koordineres bedre. FILM&KINOs nærhet til kommunene og kinoene, samt erfaring med skolekino og tilrettelegging av undervisningsopplegg om film, gjør etter departementets mening FILM&KINO særlig rustet til å få et større ansvar. Det er imidlertid mange instanser som må handle sammen om målene for satsingen på barn og unge skal nås. Det bør derfor utarbeides en handlingsplan for denne satsingen i samarbeid mellom FILM&KINO, det nye filminstituttet og Kultur- og kir-

kedepartementet. Andre aktører som er sentrale på dette området, vil bli invitert med i dette arbeidet. I den forbindelse må også ansvarsfordelingen på området gjennomgås og avklares.

1.9 Likestilling

1.9.1 Departementets vurderinger og anbefalinger

MÅL

Ulike kulturuttrykk har generelt innflytelse på vår forståelse av kjønn og oppfatninger av kjønnsroller. I forlengelse av dette er likestilling både foran og bak kamera et sentralt kulturpolitisk mål. Dette er blant annet nedfelt i St.prp. nr. 1 (2006-2007).

Regjeringens mål er å øke kvinneandelen i nøkkelposisjoner i norsk filmproduksjon. Regjeringen har satt et kvantitativt mål om at det innen 2010 skal være minst 40 pst. kvinner i nøkkelposisjoner (manus, regi og produsent). Dette gjelder for både kort-, dokumentar- og langfilmproduksjon.

Bak denne målsettingen ligger et rettferdighetsprinsipp om like muligheter for kvinner og menn. Departementet er også av den oppfatning at en bedre kjønnsbalanse i norsk filmproduksjon vil øke mangfoldet og således bidra til at norsk film blir ytterligere forbedret.

Det er viktig at publikum møter norske filmer som har kvinner i hovedrollen. Departementet mener det må være et mål at det er en jevnere kjønnsbalanse i hovedrollene. At 40 pst. av nøkkelposisjonene manus, regi og produsent besettes av hvert kjønn, mener departementet på sikt vil resultere i en representativ kjønnsbalanse også i filmenes hovedroller.

En endring av billettstøtten til 100 pst. i de tilfeller der to av fire nøkkelposisjoner er besatt av kvinner, vil bli vurdert nærmere i forbindelse med gjennomgangen av billettstøtteordningen.

Departementet mener at en balansert kjønnsrammen ved utdanningsinstitusjoner og offentlig filmadministrasjon kan ha betydning for en jevnere kjønnsbalanse i norske filmer.

Universitets- og høyskoleloven § 6-2 fastslår at "Universiteter og høyskoler skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene for samtlige kategorier av stillinger ved institusjonen". Regjeringen understreker at likestillingshensyn ved universiteter og høyskoler er et prioritert område.

TILTAK

Departementet mener det er nødvendig å ta i bruk særskilte virkemidler for å oppnå målene. Disse bør knyttes til allerede eksisterende ordninger, og der det er nødvendig vil departementet endre forskriftene i henhold til tiltakene som foreslås:

1. Ved tilskudd til pakkefinansiering av utviklingsprosjekter kreves det at produsentene i sine søknader redegjør for hvilke skapende krefter de vil samarbeide med, og at minst 40 pst. av disse er av hvert kjønn.

2. Der det søkes om tilskudd etter markedsvurdering, vil et prosjekt bli vurdert til flere poeng dersom flere kvinnelige nøkkelposisjoner er knyttet til prosjektet. Dersom det må velges mellom prosjekter innen denne støtteordningen, bør prosjekter der to av tre nøkkelfunksjoner innehas av kvinner bli prioritert på ellers like vilkår.
3. Ved tilskudd til talentutvikling, i mentorordninger og ved tildeling av stipend på filmområdet, skal minst 40 pst. av tildelingene være til hvert kjønn.

Departementet er enig i Einarssonutvalgets forslag om at den delen av virkemiddelapparatet som bevilger støttemidler, bør gjennomgå et program der rutineene for saksbehandling analyseres, sett i et kjønnsperspektiv.

Departementet anbefaler at det innføres ytterligere kvotering hvis ikke målet om minst 40 pst. kvinner/menn i nøkkelposisjoner i norsk filmproduksjon er nådd innen utgangen av 2010.

1.10 Digital kinoframtid

1.10.1 Departementets vurderinger og anbefalinger

Et hovedmål i Regjeringens kulturpolitikk er å gi befolkningen et bredt kulturtilbud uansett hvor de bor i landet. Norge har i dag en kinostruktur som sikrer de fleste et godt kinotilbud. Digitalisering av norske kinoer åpner for en rekke nye muligheter, både for de mindre kinoene i form av tilgang på nyere filmer, og mulighet for alternative bruksområder og kulturarrangementer på kinoene.

I Norge står de største kinoene (50 steder, ca. 10 pst. av kinosalene) for om lag 90 pst. av distributørenes omsetning. Den dagen disse går over til digital visning, vil distributørene spare mye penger på ikke lenger å lage og tekste 35 m.m. kopier. Dermed vil kinoene som står uten digitalt visningsutstyr risikere å stå uten film å vise sitt publikum. Av den grunn kan digitalisering skape en kløft mellom kinoer på små og mellomstore steder og de store byene. Det er derfor en utfordring å gjennomføre en digitaliseringsprosess der alle norske kinoer kan være med.

Det er viktig at den kommende digitaliseringen ikke svekker kinotilbudet. En rekke små og mellomstore kinoer vil slite økonomisk med overgang til digital kino. Departementet mener det er viktig å unngå nedleggelse av norske småkinoer, og at det må legges til rette for en digitaliseringsprosess der både kinoene, kommunene og distributørene bidrar økonomisk.

FILM&KINO har anslått et behov for offentlige midler på ca. 170 mill. kroner for en full digitalisering av norske kinosaler. Ved utgangen av 2006 hadde kinofondet en egenkapital på 120 mill. kroner. En slik offentlig medfinansiering vil sikre at alle kinoene blir med og at de beholder råderetten over repertoarvalg. Departementet mener derfor at digitalisering av norske kinoer bør finansieres gjennom avgiften til Norsk kino- og filmfond (NKFF), under forutsetning av at også de øvrige partene bidrar med midler som står minst i forhold til de besparelser de får på omleggingen. Ifølge

lov om film og videogram av 15. mai 1987 skal den som driver fremvisning av film og videogram i næring, betale NKFF 2,5 pst. av bruttoomsetningen. For 2006 utgjorde dette 85,5 mill. kroner.

På grunn av usikkerhet både knyttet til de økonomiske anslagene og tidspunktet for gjennomføring av en digitaliseringsprosess, mener departementet at det er for tidlig å si noe om den endelige størrelsen på den offentlige medfinansieringen. Etter at de to prøveprosjektene er evaluert vil man få et bedre erfaringsgrunnlag for å tilrettelegge for en digitaliseringsprosess. Departementet mener det er naturlig at FILM&KINO fortsetter arbeidet med å koordinere digitaliseringen av kinoene.

Departementet antar at kostnadene forbundet med digitalisering gradvis vil avta, og vil følge utviklingen nøye. Departementet støtter Einarssonutvalgets vurdering om at det er viktig å sikre at de private aktørene og kinoeierne bidrar med sin andel. Finansiering av digitaliseringen gjennom avgiften til NKFF må ses i sammenheng med forslag om fremtidig bruk av avgiftsmidlene.

1.11 Bevaring og formidling av filmarven

1.11.1 Bakgrunn

Ansvar for bevaring og formidling av den norske filmarven er i dag delt mellom Norsk filminstitutt og Nasjonalbiblioteket. Norsk filminstitutt og Nasjonalbiblioteket samarbeider på en rekke felt.

Norsk filminstitutt har siden 1955 arbeidet med innsamling, bevaring og tilgjengeliggjøring av den norske filmarven.

Nasjonalbiblioteket arbeider med innsamling, registrering, restaurering, arkivering og formidling av film.

1.11.2 Departementets vurderinger og anbefalinger

Bevaring og formidling av den norske audiovisuelle arven er en sentral kulturoppgave. Teknologisk er dette et felt med store utfordringer, der både lagrings- og fremvisermediene er i endring. Når digitaliseringen av spillefilmen er gjennomført, vil størsteparten av det avleveringspliktige materialet finnes på digitale informasjonsbærere. Feltets kompleksitet krever betydelig kompetansebygging innen bevaring og formidling av audiovisuelt materiale.

Departementet viser til Einarssonutvalgets anbefaling om en klargjøring av ansvarsfordelingen mellom Norsk filminstitutt og Nasjonalbiblioteket. Departementet deler denne vurderingen, og viser til viktigheten av entydige definisjoner av arbeidsoppgaver som et grunnlag for effektiv ressursbruk, bygging av sterke fagmiljøer, og tydelighet overfor brukerne.

Einarssonutvalget anbefaler at ansvaret legges entydig til det statlige virkemiddelapparatet for film. Departementet deler ikke denne vurderingen.

Den teknologiske utviklingen, spesielt digitaliseringen, leder til økende konvergens mellom mediene. Dette er etter departementets vurdering et forhold som taler for at den nasjonale filmarven i sin helhet opp-

bevares i et felles multimedialt arkiv i Nasjonalbiblioteket. Det vil i fremtiden ikke være naturlig å dele arkivansvaret ut fra informasjonsbærere, ettersom informasjonsbæreren i de fleste tilfeller vil være digital. Å bygge opp parallell kompetanse på digital restaurering og bevaring vil ikke være samfunnsøkonomisk lønnsomt. Nasjonalbibliotekets kompetanse innen digitalisering, restaurering og bevaring tilsier at institusjonen får det totale ansvaret for all innsamling og bevaring av allment tilgjengelige dokumenter, også film og videogram.

Departementet går inn for at innsamlings- og bevaringsfunksjonene for den norske filmarven legges til Nasjonalbiblioteket. I praksis medfører dette at arkivene og samlingene som i dag befinner seg i Oslo, flyttes til Mo i Rana. Også de arkiv- og bevaringsfaglige funksjonene ved Norsk filminstituttt legges til Nasjonalbiblioteket. Beslutningen om rekkefølgen av hvilke filmer som skal restaureres, må fattes i et nært samarbeid med det nye filminstitutttet.

Samtidig må det nye filminstitutttets rolle som formidler styrkes. Filmforskningen må også styrkes. Departementet vil sørge for at den norske filmarven kan formidles til forskere, studenter og allmennheten på en faglig god måte, i de medier det er hensiktsmessig å benytte. Departementet understreker at også Nasjonalbiblioteket vil ha ansvar for å legge til rette for formidling og at materialet i størst mulig grad stilles til disposisjon for brukerne.

Departementet vil med bakgrunn i ovenstående vurderinger foreslå en endring av § 5 i forskriften til pliktavleveringsloven, slik at Nasjonalbiblioteket blir motaksinstitusjon også for film og videogram.

En overføring av ansvaret for bevaring av filmarven til Nasjonalbiblioteket vil medføre budsjett- og personalmessige konsekvenser. De ansattes rettigheter vil bli ivaretatt i henhold til gjeldende regelverk. Departementet vil komme tilbake til Stortinget med dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2008.

1.12 Fjernsynskanalenenes rolle

1.12.1 Innledning

I en rekke land i Europa er fjernsynskanalerne blant de viktigste bidragsyterne til den nasjonale filmproduksjonen. I noen land er kringkasterne pålagt å bidra til filmfinansiering gjennom lovverket, i andre land er ordningen basert på bransjeavtaler eller frivillige ordninger. TV 2 betaler f.eks. et årlig beløp som følge av konsesjonsvilkårene til staten øremerket Norsk filmfond. For 2007 utgjør dette ca. 27,7 mill. kroner. Disse midlene faller bort fra og med 2010.

1.12.2 Departementets vurderinger og konklusjoner

Fjernsynet spiller en viktig rolle i spredningen av norske filmer til publikum. En film kan ha et begrenset tilskuertall på kino, men oppnå flere hundre tusen seere på fjernsyn. For dokumentarfilm er fjernsynet den helt sentrale visningsarenaen. Ser man det norske audiovisuelle landskapet samlet, er det liten tvil om at fjernsyn-

net er den største formidler av norske historier til et norsk publikum. Det er derfor viktig at norske filmer i størst mulig grad formidles til publikum gjennom fjernsynet. Like viktig er det at fjernsynskanalerne har et bredt og kvalitativt godt tilbud av norske film- og dramaproduksjoner i ulike sjangere og formater.

De norske fjernsynskanalenenes engasjement i forhold til norsk spillefilm er svak, både i et europeisk og nordisk perspektiv. Sterkest involvert er den kommersielle allmennkringkasteren TV 2, som bidrar både direkte og indirekte. NRKs involvering i spillefilmproduksjon for kino er liten. Når det gjelder de mer tradisjonelle tv-formatene, særlig dramaserier, men også dokumentarfilm, er engasjementet sterkere fra de fleste kanalene, særlig fra NRK.

Departementet vil komme tilbake til disse spørsmålene i en stortingsmelding om allmennkringkasting som legges frem våren 2007.

1.13 Deltakelse i internasjonale programmer

1.13.1 Innledning

Meldingen gir en presentasjon og vurdering av Norges deltakelse i internasjonale programmer på det audiovisuelle området.

Norge deltar i dag i ulike typer internasjonalt samarbeid, fortrinnsvis på europeisk og nordisk nivå. Samarbeidet dreier seg særlig om deltakelse i ulike typer fond for audiovisuelle produksjoner. Den norske deltakelsen i disse fondene bidrar blant annet til økte finansieringsmuligheter for norske audiovisuelle produksjoner, utvidet marked, kompetanseheving, profesjonalisering og internasjonalisering av bransjen.

Norge deltar i EØS-avtalens MEDIA-program, Europarådets samproduksjonsfond Eurimages og Nordisk Film- og TV-fond. Norge deltar også i det nordiske dataspillprogrammet Spel-it. Norge har inngått to bilaterale samproduksjonsavtaler om film, med henholdsvis Storbritannia og Canada. Norge har imidlertid så langt ikke tiltrådt Europarådets konvensjon om samproduksjon av film. Norge yter bidrag til Det europeiske audiovisuelle observatoriet tilknyttet Europarådet, som har til oppgave å følge utviklingen i den audiovisuelle sektor.

1.13.2 Departementets vurderinger og anbefalinger

DELTAELSE I INTERNASJONALE PROGRAMMER

Erfaringene fra Norges deltakelse i internasjonale programmer er samlet sett positive. I perioden 2001-2006 beløp Norges utgifter til deltakelse i Nordisk Film- og TV-Fond, MEDIA Plus og Eurimages seg til totalt 165 mill. kroner. I samme periode mottok norske prosjekter 179 mill. kroner i støtte fra programmene. Samlet sett innebar Norges deltakelse i disse tre programmene følgelig et positivt resultat for Norge på 14 mill. kroner. I tillegg kommer ikke-målbare resultater som nettverksbygging og kompetanseutvikling.

Norge oppnår positive resultater i Nordisk Film- og TV-Fond og jevnt over også i MEDIA-programmene, mens Norges netto utbytte av å delta i Eurimages synes

beskjeden. Norske resultater i Eurimages må ses i sammenheng med at norske produsenter i liten grad samproduserer med produsenter i land utenfor Norden. Eurimages krever at prosjektene organiseres som samproduksjoner mellom medlemslandene, mens dette ikke kreves i Nordisk Film- og TV-Fond.

Utviklingen på filmområdet går i retning av stadig større internasjonalisering. Det er etter departementets mening viktig at norske produsenter tar del i denne utviklingen. Departementet legger derfor til grunn at det er viktig med fortsatt norsk deltakelse i internasjonale programmer.

Departementet vil legge til rette for at bransjen i størst mulig grad kan benytte de muligheter som ligger i Norges deltakelse i internasjonale programmer. Særlig er det viktig at bransjen i større grad kan nyttiggjøre seg det uutnyttede potensialet som ligger i Norges deltakelse i Eurimages. Et viktig virkemiddel her kan være å tiltre Europarådets konvensjon for samproduksjon av film.

Et annet virkemiddel vil være å øke andelen midler som går til samproduksjoner med utlandet. Departementet mener at midlene til samproduksjoner bør økes.

Samproduksjoner åpner for supplerende finansiering av filmproduksjoner, noe som kan være særlig viktig for kunstnerisk og økonomisk ambisiøse prosjekter. Norge er et lite språkområde med et begrenset marked. Samproduksjoner bidrar til å utvide markedet gjennom å sikre distribusjon i de samproduserende land. Dermed utvides også det økonomiske grunnlaget for bransjen. Samproduksjonene kan også bidra til internasjonalisering og profesjonalisering av filmbransjen, gjennom kultursamarbeid, nettverksbygging og kompetanseutvikling. Etter departementets mening er det viktig å sikre at de norske tilskuddsordningene legger til rette for internasjonale samproduksjoner.

1.13.3 Europarådets konvensjon om samproduksjon av film

Det er viktig at departementet legger til rette for at produsentene skal kunne ta ut det potensial som ligger i samproduksjoner med utlandet, blant annet gjennom deltakelse i Eurimages.

Norsk tiltredelse til Europarådets konvensjon om samproduksjon av film vil lette norske filmprodusenters mulighet til å inngå samarbeid om samproduksjoner med produsenter i de europeiske landene som har tiltrådt konvensjonen. Norsk tiltredelse vil således kunne bidra til å utvide det tradisjonelle nordiske samarbeidet og åpne for impulser fra en videre europeisk kulturkrets. Tiltredelse vil også kunne bidra til å vitalisere og videreutvikle kreative og forretningsmessige allianser som allerede er etablert gjennom blant annet MEDIA-programmene og Eurimages. Videre vil tiltredelsen kunne bidra til flere norske prosjekter i Eurimages.

På denne bakgrunn mener departementet at Norge bør ta sikte på å tiltre Europarådets konvensjon om samproduksjon av film. Norsk tiltredelse til konvensjonen vil erstatte behovet for bilaterale avtaler mellom medlemslandene til konvensjonen og vil bidra til å

sikre like regler for samproduksjoner mellom disse landene.

Det er nødvendig med enkelte justeringer i reglene om billettstøtte for minoritetssamproduksjoner. Norsk tiltredelse vil således først skje etter at det er foretatt nødvendige endringer i forskrift for tilskudd til audiovisuelle produksjoner.

2. KOMITEENS MERKNADER

2.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Britt Hildeng, Espen Johnsen og Tove Karoline Knutsen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Olemic Thommessen, fra Sosialistisk Venstreparti, May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, lederen May-Helen Molvær Grimstad, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, Trine Skei Grande, er av den oppfatning at film er et av vår tids viktigste kulturuttrykk, nettopp fordi den har i seg mange andre kunstuttrykk som musikk, levende bilde, og ikke minst litteratur, og formidler det ut til både det norske og det utenlandske publikum.

Film handler også om identitet, tilhørighet og fellesskap. Film når mennesker i alle aldre, er uavhengig av kjønn og gir oss gode opplevelser til underholdning og ettertanke. Film kan som kunstform berike oss på mange ulike måter.

Komiteen er svært glad for at Regjeringen ønsker å videreføre den norske filmsuksessen og at man viderefører den offensive filmpolitikken som har vært drevet de siste årene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er svært fornøyd med at St.meld. nr. 22 (2006-2007) Veiviseren tar helhetlige grep som omfatter og identifiserer hele verdikjeden på filmfeltet, og hvor de ulike sentrale og regionale ordningene/institusjonene er tenkt inn i en samordnet, komplementær modell. Dette representerer etter flertallets mening både en organisatorisk nytenkning og en styrking av filmmiljøene over hele landet, i tråd med Regjeringens uttalte mål for feltet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre mener et viktig hensyn i filmpolitikken fremover må være å sikre fortsatt kvalitetsheving innenfor norsk filmproduksjon, noe som krever reelt mangfold og en gjennomgående mer åpen tilnærming enn det som avspeiles i den fremlagte meldingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til at Fremskrittspartiets mål er en gradvis avvikling av støtteordningen til produksjon av spillefilmer og kortfilmer, samtidig som det kan produseres og vises norsk film for folk flest. For å oppnå

dette langsiktige målet mener disse medlemmer man må søke å kommersialisere bransjen og få flere private investorer. Disse medlemmer håper det i fremtiden skal være mulig å tjene penger på film. Disse medlemmer mener derfor at filmproduksjon først og fremst må sees på og behandles som en kulturnæring.

2.2 Internasjonale rammebetingelser

Komiteen har merket seg at norsk mediepolitikk blir stadig mer integrert i det regionale og globale samarbeidet som skjer gjennom EØS-avtalen, Europarådet, FNs opphavsrettsorganisasjon WIPO og UNESCO. Rammebetingelsene for norsk mediepolitikk er også knyttet til WTO-avtalen, blant annet gjennom forhandlinger om generalavtalen om handel om tjenester.

Komiteen mener i likhet med Regjeringen at det er avgjørende at handlefriheten i kulturpolitikken, og dermed muligheten for å bygge opp under vårt eget språk og kulturuttrykk ikke begrenses av internasjonale handelsavtaler. Det er likevel verd å merke seg at alle planer om å innføre nye offentlige støttetiltak skal forhåndsmeldes til ESA for godkjenning. Det samme gjelder endringer i eksisterende ordninger. ESA har godkjent de norske tilskuddsordningene frem til august 2008. Nye støttetiltak og endringer kan ikke settes i verk før de er godkjent. ESA har lagt til grunn at norske filmer er såkalt vanskelige filmer. Det betyr at forhåndsstøtten kan være inntil 75 pst. av produksjonskostnadene til en langfilm.

Komiteen vil understreke at det internasjonale samarbeidet er svært viktig og at dette bidrar til å skape et nettverk som medfører at utenlandske produksjoner kommer til Norge og at norsk film selges utenfor Nordens grenser.

2.3 Norsk filmbransje i vekst

Komiteen har merket seg at det har vært en vekst i filmbransjen i de senere år. Denne veksten viser seg i antall produserte filmer, økt markedsandel på kino, antall besøkende på kino, og kanskje aller viktigst ved at kvaliteten på norsk film har hatt et betydelig løft de siste 10 årene. Komiteen er fornøyd med at veksten er i tråd med målene for omleggingen av filmpolitikken, og de forslag som ble vedtatt i forbindelse med St.prp. nr. 1 (2000-2001), jf. Budsjett-innst. S. nr. 2 (2000-2001).

Komiteen har merket seg at sektoren "produksjon" - som omfatter alle uavhengige foretak som arbeider med film-, video-, reklame- og TV-produksjon - har hatt en økning på 20 pst. de fire siste årene, en vekst som vesentlig har skjedd innen små selskaper. Komiteen er enig i at dette representerer en etableringsvilje i bransjen, og at det er positivt at produksjonsselskapene nå produserer for flere visningsvinnder, dvs. kino, TV, reklame, Internett etc. Det er etter komiteens mening viktig at produksjonssektoren har en blanding av store, robuste og dermed mindre sårbare selskaper, og små selskaper som kan være pådrivere for kreativitet og innovasjon. Det er også

viktig å ha god geografisk spredning på selskapene som støtte for den regionale filmsatsingen.

Komiteen viser til at innenfor distribusjon er det få nyetableringer, og det er vanskelig for nykommere å komme inn på markedet. 80 pst. av distribusjonen er fordelt på 5-6 selskaper. Komiteen har merket seg at det er en økende interesse fra de store norske mediehusene til å investere i distribusjon.

Komiteen understreker at en god utvikling innen norsk film forutsetter et geografisk spredt nettverk av kinoer. Dette er etter komiteens mening viktige kulturelle og sosiale møtesteder for befolkningen, ikke minst for barn og unge. Komiteen har merket seg at meldingen konkluderer med at norske kinoer ikke kan leve av billettinntektene alene. Ifølge FILM&KINO bør inntektene fra kioskdrift og reklame utgjøre om lag 25-30 pst. av de totale inntektene for at kinoene skal ha en sunn økonomi.

Videre vil komiteen peke på at det er viktig at så mange kinoer som mulig fortsatt er i drift, da dette er en viktig møteplass for lokalbefolkningen og et tilbud som svært mange, spesielt barn og unge, har stor glede av.

Komiteen er av den oppfatningen at det bl.a. for å holde på markedsandeler er viktig at det i Norge er kanaler med norskprodusert innhold. Komiteen vil understreke norsk films betydning for at barn og unge skal kunne få filmopplevelser hvor de kjenner seg igjen, og - ikke minst - der norsk er fortellerspråket.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at kringkastingsloven beskytter barn mot reklame i norske tv- og radio-stasjoner som har sine sendinger fra Norge. Disse medlemmer mener det bør være reklamefrie soner spesielt for de yngste barna. Disse medlemmer vil understreke at kino er et sterkere medium enn fjernsyn. Det faktum at barn og unge daglig utsettes for et stadig økende kommersielt press, tilsier at det bør være noen reklamefrie soner.

Disse medlemmer mener at et reklameforbud på barneforestillinger vil redusere det kommersielle presset på barn og familier. Disse medlemmer fremmet derfor forslag om å innføre et forbud mot visning av reklame i forbindelse med filmer for barn under 7 år og nedover i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 72 (2005-2006).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, henviser til disse partienes behandling av Ot.prp. nr. 72 (2005-2006).

2.4 Filmpolitiske mål

Komiteen er enig i de målsettinger som Regjeringen skisserer på filmfeltet, både som overordnet visjon og i form av mer konkrete resultatmål for filmpolitikken fram mot 2014. I filmmeldingen er dette skissert i fire hovedpunkter:

- Styrket produksjon
 - gjennomsnittlig minst 25 langfilmer i året,

- derav 5 dokumentarer og 5 barne- og ungdomsfilmer
- et sterkt produksjonsmiljø, med økt talentutvikling, profesjonalitet og kontinuitet i alle deler av produksjonen
- en økonomisk solid bransje gjennom effektive og målrettede tilskuddsordninger, økte private investeringer og økte markedsinntekter
- Solid publikumsoppslutning
 - minst 3 mill. besøkende på norske filmer, tilsvarende 25 pst. av markedet
 - 15 pst. norsk andel av dvd-markedet og klikkefilmmarkedet
 - eksport av norsk film og TV-drama doblet innen 2010
- Kvalitet og mangfold
 - et mangfold i uttrykksform, produksjonskostnad og målgrupper basert på sterke filmmiljøer i alle deler av landet
 - 40 pst. kvinner/menn i nøkkelposisjoner innen 2010
 - norske kort- og langfilmer, dokumentarer og TV-drama skal konkurrere om viktige internasjonale priser
- Filmkultur for alle
 - sikre den norske filmarven og gjøre den tilgjengelig på alle plattformer
 - et bredt filmtilbud i fjernsyn, biblioteker og digitale kinoer i hele landet
 - en sterk posisjon blant barn og unge som filmpublikum og filmskapere, både i skole og fritid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ser St.meld. nr. 22 (2006-2007) som en viktig oppfølger av den omlegging av filmpolitikken som kom i 2001. Hovedprinsippene om en oppgavefordeling mellom staten og bransjen føres videre og klargjøres ytterligere i den framlagte meldingen. Meldingens ulike forslag for å oppnå dette er etter flertallets mening gode og relevante. På den måten ivaretas den overordnede kulturpolitikken av regjering og storting, mens det kunstneriske innholdet i filmproduksjonen defineres ut fra et filmfaglig skjønn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at ved omleggingen av filmpolitikken i 2001 var hovedprinsippet at staten ikke skulle ta på seg oppgaver som bransjen selv kan løse. Dette er et viktig prinsipp som fortsatt bør gjelde for det statlige engasjementet i filmpolitikken. Disse medlemmer støtter Regjeringens vurderinger om at staten har en forpliktelse til å styre begrensede midler mot de best kvalifiserte prosjektene, men at det også er viktig å opprettholde ordninger hvor staten ikke tildeler midler på bakgrunn av kunstnerisk skjønn. Disse medlemmer er av den klare oppfatning at staten ikke på noen måte må gå aktivt inn i den enkelte produksjon, da dette fort kan bli politisk styring av innhold, noe som ingen er tjent med.

2.5 Samordning av virkemiddelapparatet

2.5.1 Innledning

Komiteen viser til at samordning med tanke på effektivisering også ved denne korsvei har vært utgangspunktet for gjennomgangen av filmpolitikken. Komiteen mener det er riktig kontinuerlig å ha oppmerksomhet i forhold til fornuftig bruk av offentlige midler og hele tiden etterspørre hvordan virkemiddelapparatet best kan være tilgjengelig, fleksibelt og effektivt overfor brukerne.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har merket seg at både filmmeldingen og høringsuttalelsene understreker viktigheten av at sammenslåingen ikke må bidra til å samle makt på få hender. Flertallet er enig i dette. Liknende problemstillinger ble også omhandlet i rapporten "Rekruttering til filmproduksjon" som på initiativ fra blant andre Norsk Filmfond ble utarbeidet av AC Nielsen i august 2006. Rapporten konkluderte med at filmbransjen ikke er åpen og inkluderende nok for nye talenter, og at maktforholdene innen bransjen kan synes uklare. Både filmmeldingen og flere høringsinstanser foreslår i den forbindelse ulike tiltak for det nye filminstituttet som vil kunne bote på dette og som flertallet sier seg enig i:

- klare grenseflater mellom de ulike enhetene i instituttet, slik at de kan operere ut fra definerte virkeområder
- sterkere politisk styring med fordelingen av midler til de ulike enhetene
- et bredt sammensatt styre som bør ha regional representasjon
- bransjeråd med bred representasjon
- sterke filmregioner.

Det er flertallets mening at man på denne måten balanserer godt mellom behovet for å drive en god filmpolitikk på et overordnet plan, hvor regjering og storting må ha et klart ansvar, og nødvendigheten av strukturer som både ivaretar en rasjonell, samordnet drift og filmfeltets autonomi på det kunstneriske plan.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre vil imidlertid peke på at kvaliteten i norsk film, kunstnerisk som markedsmessig, vil være avhengig av en dynamisk bransje med evne til indre vekst og fornyelse på alle plan. Dette fordrer i sin tur et reelt mangfold, ikke bare blant bransjens egne aktører, men også innenfor virkemiddelapparatet og dets beslutningstagere. Mindre reelt mangfold som følge av maktkonsentrasjon og effektivisering er et særlig viktig perspektiv når brukerne arbeider i et lite miljø og innenfor et lite marked. Disse medlemmer mener den fremlagte meldingen ikke i tilstrekkelig grad ivaretar dette.

2.5.2 *Det nye filminstituttet*

Komiteen slutter seg til at det i Norge bør være en helhetlig filmpolitikk og en samordning av virkemiddelapparatet. Frem til nå har oppgavene innen filmområdet vært fordelt innen fire virksomheter: Norsk filminstitutt har hatt ansvaret for bevaring og formidling. Norsk filmutvikling har hatt ansvaret for opplæring og utvikling av talent og kompetanse. Norsk filmfond har alle tilskuddsordningene til filmproduksjon, billettstøtte og produsentstøtte. Staten eier i tillegg 77,6 pst. av aksjene i Filmparken AS som eier og driver infrastruktur for filmproduksjon.

Komiteen støtter Regjeringens forslag om at det opprettes en ny virksomhet som har et helhetlig ansvar og som tar opp i seg oppgavene til Norsk filmfond, Norsk filminstitutt og Norsk filmutvikling. Komiteen er enig i at dette vil gi en helhetlig filmpolitikk, der alle oppgavene på filmområdet sees i sammenheng. Dette vil kunne være ressursbesparende i tillegg til at man med dette kan rendyrke oppgavene slik at man ikke får en overlapping.

Komiteen har merket seg at det fra noen hold er en viss skepsis for en slik stor institusjon, hvor maktkonsentrasjon og byråkrati fort kan bli et problem. Komiteen tror likevel at så lenge man sikrer demokratiske beslutningsprosesser der brukermedvirkning og brukerråd får komme til orde, vil man kunne ha en bedre utnyttelse av både ressurser og kompetanse ved en sammenslåing av de eksisterende virksomhetene.

Komiteen vil også påpeke at det er svært viktig at bransjen og det nye instituttet holder kontakten med hverandre gjennom kontaktutvalg, slik at alle kan være med på de ulike prosessene som filmpolitikken nå skal igjennom.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre slutter seg ikke til at det skal være en sterkere politisk styring av tilskuddsmidlene til norsk film. Disse medlemmer slutter seg heller ikke til at den årlige fordelingen av midler mellom de ulike tilskuddsordningene som den nye virksomheten disponerer, skal fastsettes av Kultur- og kirkedepartementet. Disse medlemmer er av den oppfatning av at dette vil svekke det frie kulturliv. Dette kan bli en tvangstrøye for utviklingen av norsk film ved at man gjennom politisk styring også kan styre både hva som skal prioriteres og hvem som skal få tildelt tilskudd. I ytterste konsekvens kan det også resultere i at det er politisk kontroll av hva som produseres av norsk film. Dette vil være en svært uheldig konsekvens for norsk film.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre støtter samordningen av Norsk filminstitutt, Norsk filmfond og Norsk filmutvikling i en ny felles enhet. Disse medlemmer vil imidlertid vektlegge den maktkonsentrasjon dette innebærer, og vil søke å kompensere dette gjennom andre grep eksempelvis ved styrking av de regionale miljøene.

2.5.3 *Filmparken AS*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Regjeringen legger opp til fortsatt statlig engasjement i Norsk Filmstudio AS og Filmparken AS. Disse medlemmer har merket seg at dette er ut fra en vurdering av at deler av virksomheten ikke kan drives kommersielt. Disse medlemmer har også merket seg at selskapene totalt sett har forutsetninger for kommersiell drift og at departementet ikke forventer at det skal gis statlige tilskudd til selskapet. Disse medlemmer vil påpeke det problematiske ved å blande kommersielle og ikke-kommersielle oppgaver. Dette gjelder virksomheten selv som under kommersielle krav pålegges å drive ulønnsom virksomhet. Videre reiser også denne sammenblandingen problemer av konkurransemessig art i forhold til andre private selskaper som arbeider innenfor samme tjenesteområder. Eksempelvis kan dette dreie seg om underprising av tjenester som har kommersielt potensial ut fra motivasjoner koblet til den ikke-kommersielle virksomheten. Disse medlemmer mener derfor det statlige ansvaret for de delene som ikke kan drives kommersielt, bør tydeliggjøres og skilles fra den øvrige virksomheten. Disse medlemmer mener meldingen her ikke har kommet frem til tilfredsstillende modeller.

2.5.4 *Arkiv og restaurering*

Komiteen har merket seg at Regjeringen foreslår å legge arkivering og restaureringsansvaret for film til Nasjonalbiblioteket, mens formidling og forskningsoppgavene i det nye instituttet styrkes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er enig med Regjeringen i forslaget om å overføre innsamlings- og bevaringsfunksjonene for den norske filmarven fra Norsk filminstitutt til Nasjonalbiblioteket. Regjeringens forslag er begrunnet ut fra behovet for en klargjøring av ansvarsdelingen mellom de to virksomhetene og at Nasjonalbibliotekets kompetanse innen digitalisering, restaurering og bevaring tilsier at institusjonen får det totale ansvaret for all innsamling og bevaring av allment tilgjengelige dokumenter, også film og videogram. Flertallet slutter seg til denne vurderingen og legger til grunn at endringen vil bidra til ett sterkt kompetansemiljø på dette området i Norge. Flertallet er fornøyd med at beslutningen om rekkefølge for utvalgte filmer som skal restaureres, vil bli tatt i nært samarbeid med det nye filminstituttet. I Verneplanen for levende bilder i Norge fra 2001 redegjøres det for tekniske og lagringsmessige utfordringer knyttet til langtidsbevaring av filmarven. Flertallet legger til grunn at de kriterier og prioriteringer som skisseres i denne planen, vil være et nyttig utgangspunkt for det vernearbeidet Nasjonalbiblioteket nå får et ansvar for.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser til at under

høringen som ble avholdt på Stortinget i forbindelse med meldingen, ble det uttrykt skepsis i forhold til om Nasjonalbiblioteket har den kompetansen og den teknologien som kreves for å bevare og arkivere film.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om nasjonal plan for forvaltning av filmmateriell."

Disse medlemmer mener det i et langsiktig perspektiv er riktig å ha et lagringssted for film i Norge. Disse medlemmer mener det er naturlig at dette ligger til Nasjonalbiblioteket. Disse medlemmer mener også det er riktig å skille funksjonene og ansvaret for lagring på den ene siden, og bruk og formidling på den andre.

Disse medlemmer er kritiske til å flytte ansvaret for arkiv, bevaring og restaurering mv. av den norske filmarven fra Norsk filminstitut (NFI) til Nasjonalbiblioteket (NB). Disse medlemmer kan ikke se at konsekvensene av en eventuell flytting av disse funksjonene er godt nok utredet i meldingen, og frykter at forholdet og ansvarsfordelingen mellom NB og NFI kan bli mer uklar som en følge av dette, samt at formidlingsfunksjonen ved det nye filminstituttet svekkes. Disse medlemmer vil understreke at formidling som er en av oppgavene til det nye filminstituttet, i stor grad forutsetter et filmarkiv ved instituttet samt filmarkivfaglig kompetanse.

Disse medlemmer vil understreke at NFI pr. i dag har bygget seg opp filmarkivfaglig og restaureringsfaglig kompetanse og har et utstrakt kontaktnett i forhold til analog og digital restaurering. Det er ikke uten videre gitt at NB kan overta en slik funksjon over natten. Disse medlemmer mener det er viktig at bestillerfunksjon knyttet til restaurering og digitalisering ligger ved det nye filminstituttet.

Videre viser disse medlemmer til komiteens åpne høring 14. mai 2007, hvor det også ble uttrykt bekymring for at mottaksfunksjonen for pliktavlevering av levende bilder foreslås flyttet fra NFI til NB, blant annet med hensyn til potensielt tap av synergieffekt mellom NFI og Filmfondet, og NFI og bransjen. Videre ble det anført at NFI i dag er mottaker av donasjoner og deponeringer av samlinger som ikke er pliktavlevert, og at meldingen ikke tar opp dette forholdet. Det er et poeng at man mangler en nasjonal plan for forvaltning av slike samlinger. Disse medlemmer forutsetter at departementet kommer tilbake med en klargjøring av omtalte forhold ved et senere tidspunkt.

2.5.5 *FILM&KINO*

Komiteen slutter seg til at det skal være en opprydding i ansvarsfordelingen mellom statlige virksomheter og FILM&KINO.

DIGITALISERING

Digitalisering av norske kinoer vil være en svært viktig oppgave i årene som kommer, og komiteen er tilfreds med at filmmeldingen tar til orde for at dette skal

skje gjennom bruk av midlene fra avgiften til Norsk kino- og filmfond. Det har vært stor økning i inntektene til fondet, og komiteen merker seg at departementet vil gå inn i dialog med FILM&KINO etter at digitaliseringen er gjennomført for å vurdere om deler av fondet kan brukes til andre formål innen filmfeltet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet slutter seg til at norsk kulturpolitikk er å gi befolkningen et bredt kulturtilbud der de bor, og at digitaliseringen ikke må svekke kinotilbudet rundt om i landet. Disse medlemmer har merket seg at film-distributørene vil oppnå innsparinger ved at kinoene digitaliseres, mens kinoene får utgiftene. Disse medlemmer er derfor av den oppfatning at distributørene bør kunne gå inn med midler slik at flest mulig av de 50 største kinoene (som står for omtrent 90 pst. av distributørenes omsetning) blir digitalisert.

BARN OG UNGE

Komiteen vil understreke hvor viktig det er at barn og unge skal være en prioritert og integrert del av den samlede filmpolitikk. Det er viktig at tiltak rettet mot barn og unge blir samlet og koordinert.

Komiteen er av den oppfatning at det er fra barn og unge man rekrutterer nye talenter, og at alle kulturaktiviteter som angår barn og unge blir gjennomgått og samlet i en handlingsplan.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er fornøyd med at filmmeldingen så klart definerer barn og unge som målgruppe for en ny filmpolitikk. FILM&KINO er tiltenkt et overordnet ansvar for dette, blant annet på grunn av sitt store nettverk av visningsarenaer over hele landet. Flertallet legger til grunn at FILM&KINO vil samarbeide med aktuelle innholdsprodusenter knyttet til visninger for barn og unge, og at institusjoner som arbeider med kompetanseheving blir trukket med i arbeidet.

Komiteen viser til at i filmmeldingen er f.eks. de regionale filmsentrene tillagt en viktig rolle med tiltak for barn og unge, og komiteen vil også peke på at det finnes filmverksteder og veksthus som retter sitt arbeid spesielt mot barn og unge, som f.eks. Mediefabrikken i Akershus og ungdomshuset Tvibit i Tromsø. Det nye filminstituttet vil også etter komiteens mening kunne ha en sentral oppgave i forhold til arbeidet mot barn og unge.

Komiteen mener at filmens plass i Den kulturelle skolesekken bør styrkes. Det er viktig at en slik styrking ivaretar hensynet til bredde i forhold til formidlingsformer, sjangrer og kunstneriske uttrykk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at nasjonale oppgaver rettet mot barn og unge innenfor dagens filmpolitikk i overveiende grad forvaltes av to institusjoner, og at depar-

tementet i meldingen tar til orde for at FILM&KINO får hovedansvaret for tiltak rettet mot barn og unge. Disse medlemmer mener at FILM&KINO bør ha en viktig rolle i denne forbindelse, men vil samtidig påpeke at det nye filminstituttet som har et svært tett forhold til produksjonsmiljøene, kanskje i større grad bør ha hovedansvaret for tiltak rettet mot barn og unge. Disse medlemmer mener dette er viktige momenter å ta med seg når den nye handlingsplanen for satsingen på barn og unge skal utarbeides. Disse medlemmer vil understreke at det er av avgjørende betydning å se på filmtiltakene rettet mot barn og unge i en sammenheng.

BYGDEKINO

Komiteen vil understreke hvor viktig det er at bygdekinoene opprettholdes. Dette er en viktig sosial og kulturell arena utover landet som vi bør sørge for blir videreført. Komiteen har merket seg at bygdekinoene blir driftet gjennom tilskudd fra FILM&KINO.

FESTIVALSTØTTEUTVALG

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ser det som viktig at departementet ønsker å opprette et uavhengig festivalstøtteutvalg som skal finansieres via FILM&KINO. Det er også positivt at departementet vil innlede drøftinger med FILM&KINO om rammene for og sammensetningen av utvalget. Flertallet legger til grunn at festivalenes store betydning som visningsarenaer blir ivaretatt gjennom de rammene som gis. Det må også avklares hvordan festivalene i Haugesund og Grimstad skal passes inn i den foreslåtte modellen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at Regjeringen foreslår å opprette et uavhengig festival støtteutvalg som tildeler tilskudd til filmfestivaler. Disse medlemmer kan ikke se at dette er hensiktsmessig fordi et slikt festivalstøtteutvalg neppe blir uavhengig, all den tid det er tilskudd fra staten som skal fordeles. Disse medlemmer mener det heller bør utarbeides objektive kriterier å fordele tilskudd etter.

2.5.6 Norsk filmkommisjon

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at oppgavene til Norsk filmkommisjon blir foreslått lagt under det nye filminstituttet. Norsk filmkommisjon har som oppgave å trekke utenlandske filmproduksjoner til Norge, og gjennom dette styrke norsk filmproduksjon, bidra til aktivitet og næringsutvikling på andre samfunnsområder og - gjennom å benytte norsk location - også promotere norsk natur og kultur i reiselivssammenheng.

Flertallet legger til grunn at både Norsk filmkommisjon og det nye filminstituttet har utstrakt kontakt med utenlandske filmmiljøer. Samordning av disse oppgavene vil etter flertallets mening kunne føre til

positive synergieffekter i form av forenkling og effektivisering av arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at Regjeringen ønsker at det nye instituttet skal overta de oppgavene som den norske filmkommisjonen har. Filmkommisjonen er en stiftelse som skal stimulere til næringsutvikling og legge til rette for å trekke utenlandske filmproduksjoner til Norge. Kommisjonen ble opprettet i 2002 og har sitt sete i Bergen.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av at kommisjonen har en uavhengig stilling og fremmer i tråd med dette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å sørge for at Norsk filmkommisjon fortsatt blir en selvstendig enhet med sitt hovedsete i Bergen."

2.6 Statlige tilskuddsordninger

2.6.1 Produksjonstilskudd

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er fornøyd med at tilskuddsordningene for utvikling, produksjon og lansering i inn- og utland samordnes i det nye filminstituttet, og at man med omorganiseringen sørger for klare grenseflater mellom enhetene som foretar vurderingene. Flertallet er enig i filmmeldingens forslag om at det bør skilles forvaltningsmessig mellom tilskuddsordninger til kompetanseheving/utvikling, kunstnerisk baserte tilskudd og tilskudd til markedsføring/lansering. Meldingen tar til orde for en pakkefinansiering av produksjon som vil gi produsentene større repertoaransvar, noe som etter flertallets mening er positivt. Flertallet legger til grunn at ordningen også vil komme produksjonsmiljøene i regionene til gode. Dette er etter flertallets mening viktig både i forhold til å kunne få fram et større repertoar av historier fortalt på film, få god balanse mellom nye talenter og etablerte filmskaper, og for å få inn ny kapital/risikokapital i norsk filmproduksjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter Regjeringens målsetting om at tilskuddsordningene skal bidra til å nå målene på filmområdet. Men man bør kunne stille seg spørsmålet om hvorfor man ikke i Norge i likhet med Danmark og Sverige inngår 4-årskontrakter med bransjen, for å sikre forutsigbare rammebetingelser. Disse medlemmer synes det kan virke noe vanskelig å forstå hvilken vei "Veiviseren" går når det gjelder markeds- vurdering og/eller konsulentvurdering. Disse medlemmer finner grunn til å spørre hvorfor man ikke finner et objektivt vurderingskriterium ved tildeling av offentlige tilskudd som er greit å forholde seg til for alle.

Disse medlemmer har merket seg at dagens tilskuddsordninger gjør det mulig å produsere filmer i ulike sjangere. Disse medlemmer er glad for at det

er ulike sjangere, men mener likevel at man ikke bare må ha fokus på nye talenter, men også sørge for at de etablerte i bransjen ikke blir tatt som en selvfølge og "glemt" i fordelingen av ulike tilskudd. Disse medlemmer vil hevde at det ikke er nok fokus på ekstern finansiering av filmproduksjon. Det kan synes som om Regjeringen er fornøyd med den tilskuddsordningen som staten i dag bidrar med, uten å tenke nytt og se andre måter å finansiere på.

Disse medlemmer synes dette er en noe defensiv holdning, at noen norske filmer nærmest utelukkende blir finansiert gjennom ulike tilskuddsordninger. Disse medlemmer mener at filmproduksjon i utgangspunktet har sterke muligheter til å være mer selvfinansierende enn det den er i dag, og ønsker at offentlige ordninger skal bidra til å øke andelen privat finansiering.

Disse medlemmer avventer handlingsplanen for kultur og næring, og forventer at man der har et større fokus på, og muligheter til, å stimulere til ekstern finansiering.

Disse medlemmer har merket seg at tilskuddsordningen vil bli videreført med enkelte endringer, uten at det går klart frem hvilke endringer det dreier seg om.

Disse medlemmer har merket seg at man lanserer en ny tilskuddsform som kalles "pakkefinansiering av produksjon", hvor det dreier seg om å gi et tilskudd som sikrer et langsiktig samarbeid mellom produsent og filmselskap. En pakke betyr at staten gir et tilskudd på 25-30 mill. kroner for 3 filmer. Disse medlemmer støtter dette prøveprosjektet for å sikre en forutsigbarhet i bransjen, samt øke publikums fokus.

Disse medlemmer vil bemerke at det finnes mange ulike tilskuddsformer og at det kan være vanskelig å gjøre seg kjent med de ulike formene for tilskudd. Komiteen er av den oppfatning at de tilskuddene som gis fra det offentlige, i større grad bør være samordnet og i større grad spisset inn mot konkrete tiltak som vil stimulere bransjen til nytenkning. Derfor mener disse medlemmer at ordningene for manus-, talent- og lanseringsstøtte bør evalueres.

2.6.2 Billettstøtte

Komiteen er positiv til at billettstøtten beholdes, og merker seg at innretningen på støtten vil bli gjennomgått ved et senere tidspunkt. Komiteen understreker i den forbindelse betydningen av at departementet gjennomgår definisjonen av begrepene egenkapital/risikokapital med tanke på vurdering av hva slags type kapital som ligger til grunn for det enkelte filmprosjekts finansiering.

Komiteen merker seg at både billettstøtteordningen og de nye insentivordningene for utenlandske filmproduksjoner blir lagt til det nye filminstituttet. Komiteen sier seg enig i dette, men vil understreke at det må utarbeides klart definerte kriterier for å få støtte fra disse to ordningene slik at det enkelt kan slås fast hvem som er støtteberettiget. Det er etter komiteens mening viktig at forvaltningen av disse to ord-

ningene blir ivaretatt med klare avgrensinger mot f.eks. konsulentvurderingene.

2.6.3 Tilskudd til teksting av norske filmer

Komiteen er fornøyd med at Regjeringen ønsker å sikre alle tilgang til norske filmer. I den forbindelse er prinsippet om universell utforming og samfunnsmessig likestilling viktig. Produksjonstilskudd til teksting av norske filmer er etter komiteens mening et godt redskap for å gi hørselshemmede samme tilgang til og utbytte av norske filmer som det hørende har. Komiteen legger til grunn at departementet vil søke å styrke filmprodusentenes kjennskap til støtteordningen for teksting av norske filmer. Komiteen merker seg også argumentene for teksting knyttet til digitalisering av kinoene med tanke på at dette vil kunne gi forenklede prosedyrer. Komiteen er fornøyd med at filmmeldingen tar til orde for at det i en digital fremtid bør stilles krav om at norske filmer som får produksjonstilskudd, skal inkludere mulighet for visning med tekst.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre merker seg at de aller fleste norske filmer som slippes på DVD er tekstet, og mener at det bør være et krav om at også norske filmer på kino både av hensyn til hørselshemmede og andre, er tekstet. Ordningen med tilskudd til teksting av norske filmer på kino bør derfor videreføres.

2.6.4 Eksport og profilering av norsk film i utlandet

Komiteen slutter seg til at det må være et mål å øke eksporten av norsk film. Komiteen er enig i at salg og eksport av norsk film bør være produsentenes ansvar, men at staten kan bidra som døråpner og formidle kontakter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, merker seg at filmmeldingen tar til orde for at det nye filminstituttet får et overordnet ansvar for utenlandsprofileringen av norsk film, og at staten fremdeles bør ha et ansvar for både den kulturelt og den kommersielt motiverte eksporten. Flertallet er opptatt av at ulike kanaler må benyttes når norsk film skal promoteres i utlandet. Det er i den forbindelse viktig at samarbeidet med produsentene styrkes og at de viktige internasjonale visningsarenaene identifiseres og tas aktivt i bruk. Flertallet vil i den forbindelse understreke produsentenes eget ansvar for utenlandslansering og viser til at det er et mål å styrke produsentledet. Flertallet merker seg også forslaget om at tildeling av tilskudd til utenlandslansering bør formaliseres og inngå i forskrift til audiovisuelle produksjoner. Flertallet er tilfreds med at departementet vil vurdere om det skal etableres en tilskuddsordning for utenlandske distributører som vil importere og lansere norske filmer, og legger til grunn at departementet vil avklare en eventuell ordning i forhold til EØS-regelverket.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den oppfatning at skal staten bidra til kulturell profilering av norske filmer i utlandet, må dette gå gjennom de kanaler som allerede eksisterer i form av kultur-attachéenes arbeid i de norske ambassadene. Disse medlemmer er av den oppfatning at de allerede eksisterende programmer gjennom UD og Innovasjon Norge også bør benyttes til lansering av norsk film i utlandet.

Disse medlemmer støtter ikke forslaget om at Regjeringen vurderer om det skal etableres ordninger med tilskudd til utenlandske distributører som vil importere og lansere norsk film. Disse medlemmer mener at dette vil være klart konkurransevridende og i konflikt med EØS-avtalen.

Disse medlemmer ser at det er naturlig at det overordnende ansvaret for profilering av norsk film legges til den nye virksomheten.

2.6.5 Incentivordninger for utenlandske produksjoner i Norge

Komiteen har merket seg at Regjeringen nå tar sikte på en prøveordning med 15 pst. tilskudd til utenlandske filmproduksjoner i Norge, beregnet ut fra produksjonskostnader påløpt i Norge.

Komiteen støtter premissene for å få fradrag ved at man fremmer norsk kultur, historie og/eller natur. Komiteen presiserer at hensikten med incentivordningen må være at man styrker norsk filmbransje.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er fornøyd med at en incentivordning nå er realisert som forslag i den framlagte filmmeldingen. Flertallet er tilfreds med den foreslåtte innretningen på ordningen som vil være i form av tilskudd til utenlandske filmproduksjoner i Norge som fyller de generelle kravene i ordningen. Det er etter flertallets mening sannsynlig at incentivordningen vil ha positiv effekt på innsalget av norske locations mot et internasjonalt filmproduksjonsmiljø, og derigjennom bidra til å internasjonalisere norsk film.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er bekymret for at man bruker av tilskuddene på denne måten, og så helst at man fulgte anmodningsvedtaket som ble fremmet ved behandlingen av St.meld. nr. 22 (2004-2005) Kultur og næring, jf. Innst. S. nr. 230 (2004-2005). Her ble det foreslått en prøveordning med 15 pst. refusjon av utgifter for utenlandske filmproduksjoner i Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at den foreslåtte ordningen med tilskudd til utenlandske produksjoner er tenkt finansiert over Kultur- og kirkedepartementets budsjett og at den begrenses oppad til 10 mill. kroner. Disse medlemmer mener det også vil være naturlig om midler fra andre departementer, eksempelvis Nærings-

og handelsdepartementet, hadde kommet i betraktning for så vidt som vi snakker om et klart næringsrettet virkemiddel. Disse medlemmer mener også 10 mill. kroner er for lite til at man vil få noen målbar effekt.

2.6.6 Innkjøpsordningen for norsk film til folkebibliotekene

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er fornøyd med forslaget i filmmeldingen om å innføre innkjøpsordninger for norsk kort- og langfilm tilsvarende gjeldende ordning for litteratur og musikk. Flertallet understreker at film er et viktig kunstnerisk uttrykk som skal være tilgjengelig for folk flest. Dette kan oppnås ved innføring av låneordninger ved folkebibliotekene. Flertallet ser det som særlig viktig at en slik ordning kan gi folk bedre mulighet til å se smal film og kvalitetsfilm som de kommersielle aktørene i salg- og utlånsbransjen ikke ser å kunne prioritere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter ikke Regjeringens forslag om å innføre innkjøpsordninger for norsk kort- og langfilm etter modell fra ordningen for litteratur og musikk. Disse medlemmer er av den oppfatning at dette vil konkurrere både med salg og utleie av DVD og video, og derfor vil være konkurransevridende.

2.7 Filmsatsing i hele landet

2.7.1 Regional filmsatsing

Komiteen slutter seg til at det trengs en helhetlig strategi på den regionale filmsatsingen. Komiteen har merket seg utviklingen innenfor de regionale filmfondene og filmsentrene, og er glad for at det er stor aktivitet ute i regionene. Det er gledelig at Regjeringen har lagt seg på en linje hvor man tenker seg at staten vil være med å bidra, når de ulike fondene også selv har klart å finne annen finansiering.

Komiteen er fornøyd med at filmmeldingen understreker at filmskaping og filmutvikling i regionene må sees på som en viktig og naturlig del av den nasjonale filmsatsingen. Kunnskapen om det audiovisuelle feltet og evnen til å uttrykke seg gjennom billedmediet er i vår tid blitt tilgjengelig for stadig flere mennesker, uansett bosted. Særlig vil komiteen understreke at barn og unge i dag i stor grad både behersker teknologien og det kunstneriske uttrykket som audiovisuelle medier gir rom for.

Komiteen viser til at regionale filmsentra og regionale filmfond sammen med de sentrale ordningene vil kunne ivareta hele verdikjeden innenfor filmfeltet: kompetansebygging, utdanning, utvikling, produksjon av kortfilm, dokumentar, langfilm og TV-drama. Komiteen understreker at kinoer, festivaler og cinemateker er viktige regionale visningsarenaer. Komiteen vil peke på at det i dag finnes regionale cinemateker i tre byer: Bergen, Trondheim og Tromsø, og legger til grunn at disse blir vurdert likt med tanke på statlig finansiering.

Komiteen noterer seg at meldingen foreslår at drift til regionale tiltak finansieres regionalt, mens staten kan gi støtte til regionale fond, samt støtte til utvikling og produksjon av kort- og dokumentarfilm, kompetansetiltak og tiltak for barn og unge gjennom tilskudd til regionale filmsentra. Komiteen vil i den forbindelse peke på at Nordnorsk filmsenter AS pr. i dag er knutepunktinstitusjon med en definert prosentfordeling mellom statlig og regionalt tilskudd. Komiteen legger til grunn at departementet tar kontakt med de regionale eierne og at en eventuell ny finansieringsmodell av senteret kan fases inn over tid.

REGIONALE FILMSENTRA

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er enig i den funksjonsfordelingen mellom regionale sentra og regionale fond som skisseres i filmmeldingen. Meldingen tar til orde for at de regionale sentra skal være hovedansvarlig for kort/dokumentarfilm, kompetansebygging og tiltak for barn og unge. Flertallet mener imidlertid at det også må kunne tenkes mulig samarbeid og synergier mellom de regionale sentra og andre aktører, som for eksempel de regionale fondene.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er positivt til at den samiske filmen styrkes med blant annet opprettelse av et eget samisk filmsenter i Kautokeino som skal ha internasjonal forankring. Dette flertallet legger til grunn at de økonomiske sidene ved dette på egnet måte blir lagt fram for Stortinget ved et senere tidspunkt.

REGIONALE FOND

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, ser positivt på departementets anbefaling om at det innføres en prøveordning med statlige tilskudd til regionale filmfond. Flertallet er tilfreds med Regjeringens forslag om at staten kan gå inn med midler i de regionale filmfondene under forutsetning av at regionene matcher de statlige midlene med minst like mye lokale/regionale midler. Flertallet legger til grunn at de regionale fondene vil være forankret i en overordnet regional filmpolitisk strategi. Flertallet er enig i at de statlige midlene til de regionale filmfondene ikke skal kunne benyttes til støtte til langfilmer som får produksjonsmidler fra Norsk filmfond. De statlige midlene kan for øvrig benyttes til langfilm som ikke er støttet av Norsk filmfond, til kortfilm, dokumentarfilm og TV-drama, og/eller samproduksjoner med utlandet.

Flertallet mener at det i den fireårige prøveperioden ikke bør settes betingelser for hva de matchende regionale midlene skal kunne brukes til.

Komiteen har merket seg svaret fra statsråden i brev av 29. mai 2007 (vedlegg), hvor det under avsnittet om regionale filmfond sies følgende:

"2. Regionale filmfond

Den regionale filmsatsingen er en viktig del av den samlede filmpolitikken. Det er viktig at de regionale og nasjonale ordningene utfyller hverandre og støtter opp under hverandre for å nå de overordnede målene på filmområdet. Statlige midler til produksjon av langfilm bør derfor kun komme fra en kilde. Dermed vil man unngå at staten toppfinansierer de filmene som allerede har fått grunnfinansiering fra Norsk Filmfond.

I St.meld.nr 22 (2006-2007) er det foreslått at staten kan støtte de regionale filmfondene under forutsetning av at regionene matcher de statlige midlene med minst like mye lokale/regionale midler. Departementet legger til grunn at de statlige midlene og de matchende lokale/regionale midlene ikke skal benyttes til støtte til langfilmer som får produksjonstilskudd fra Norsk filmfond. De regionale filmfondene står fritt til å benytte øvrige lokale/regionale midler til investeringer i langfilmer som er støttet fra Norsk filmfond.

Formålet med det statlige tilskuddet er å utløse flere lokale midler - ikke spre midlene til langfilm på flere aktører. Det er derfor satt som forutsetning at de statlige midlene og de matchende regionale midlene ikke skal brukes til finansiering av filmer som får produksjonstilskudd fra Norsk filmfond. Mitt inntrykk er at de regionale fondene langt på vei deler disse prinsipielle synspunktene, men at de mener det trengs særlige ordninger i en oppbyggingsfase."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre er av den oppfatning at det fremdeles er uklart hvilke midler som kan brukes til investeringer i langfilmer støttet fra Norsk filmfond. Disse medlemmer er av den oppfatning at selv om de regionale filmfondene går inn i langfilmer støttet av filmfondet, vil ikke dette bidra til at man sprer midlene utover, snarere tvert imot.

Disse medlemmer viser til at Filmmeldingen har et mål om langfilmproduksjon pr. år på 20 filmer. Disse medlemmer tror dette vil være vanskelig å gjennomføre uten nettopp bidrag fra de regionale filmfondene og deres kompetanse.

Disse medlemmer ønsker ikke at det skal være statlige begrensninger på de regionale filmfondene, men at disse fritt og på grunnlag av egne vurderinger kan gå inn i filmene de måtte se som hensiktsmessige å investere i.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen ikke legge begrensninger på investeringer som gjøres av de regionale filmfondene."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil advare mot at det blir for mange regionale fond. De fond som får offentlig støtte, må være bærekraftige uten å komme i utilbørlig konkurranse med hverandre eller privat kapital. Norge er et land med relativt få innbyggere, og det er viktig at kompetansen på et så viktig felt ikke blir for spredt. Disse medlemmer mener det er viktig å konsentrere seg om de fondene som nå er etablert eller er under etablering og på sikt forsøke å gjøre disse enda sterkere. Disse medlemmer er av den oppfatning at slike regionale

fond kan sikre rekruttering og beholde ung kompetanse i lokalmiljøene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er enige i at man bør skille mellom regionale filmfond og regionale filmsentre. Da fondene skal drive kommersiell virksomhet, og sentrene skal være lokalt og regionalt forankret og driftes regionalt fra.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er viktig å ta hele landet i bruk i filmpolitikken. Særlig i lys av den maktkonsentrasjonen det nye filminstituttet vil representere, er det viktig for norsk film i sin alminnelighet at det legges til rette for fremvekst av vitale filmmiljøer også i andre deler av landet enn Oslo. De regionale filmfondene vil her stå sentralt. Disse medlemmer mener det blir avgjørende at disse fondene får arbeidsrom og gode utviklingsmuligheter. Disse medlemmer sikter da blant annet til selvstendig prosjektutvikling innenfor alle funksjoner og dermed et selvstendig utgangspunkt for profilarbeid og programtenkning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre mener således det ikke skal legges føringer i forhold til de regionale fondenes arbeid i forhold til genre. Disse medlemmer er derfor uenige i de innvendinger og føringer meldingen legger i forhold til langfilm.

2.8 Likestilling

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er tilfreds med at filmmeldingen trekker opp en offensiv likestillingspolitikk for filmfeltet. Flertallet støtter de tiltakene som er foreslått i meldingen for å få flere kvinner inn på alle nivåer i norsk film, og mener det er en god ambisjon at innen 2010 skal det være minst 40 pst. kvinner i nøkkelposisjoner i norsk film. Flertallet har notert seg at liknende mål er nedfelt i andre lands filmpolitikk, blant annet i Sverige, hvor målsettingen er 40 pst. kjønnsfordeling innen 2009.

Det er flertallets mening at kulturlivet generelt bør ha god kjønnsbalanse, slik at både kvinners og menns historier blir reflektert og fortalt gjennom ulike kunstuttrykk. Innenfor filmmediet er det i dag en klar overvekt av menn i viktige posisjoner, noe som spesielt bør påkalle oppmerksomhet; ikke minst fordi det pr. i dag utdannes mange kvinner innen film. Flertallet er derfor tilfreds med at både stipender, mentor-ordninger, talentutviklingsmidler og ulike deler av tilskuddsordningene nå blir innrettet på å nå likestillingsmålene. Flertallet merker seg også at filmmeldingen tar til orde for ytterligere kvotering dersom målet om 40 pst. kjønnsfordeling ikke er nådd innen 2010.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre støtter målsettingene om bedre likestilling

innenfor filmproduksjon i Norge. Disse medlemmer mener man her må ta flere virkemidler i bruk, eksempelvis innenfor videreutdanning, kursing osv. Disse medlemmer vil også særlig peke på verdien av filmbransjens egen oppmerksomhet om de ressursene kvinner representerer på alle plan i filmproduksjonen. Disse medlemmer mener imidlertid en på prinsipielt grunnlag bør være varsom med å ta kvotering i bruk i forhold til kunstneriske funksjoner. Disse medlemmer mener kvotering som virkemiddel fort får et instrumentelt preg, og at det lett kan føre til konflikter i forhold til kunstneriske prosesser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at Regjeringen har en ambisjon om at innen 2010 skal andelen kvinner/menn være minst 40 pst. i nøkkelposisjoner i norsk filmproduksjon, og at særskilte virkemidler skal tas i bruk for at dette skal oppnås. Disse medlemmer har videre merket seg at det skal innføres ytterligere kvotering hvis ikke målet nås innen 2010.

Disse medlemmer støtter ikke forslaget, da det vil kunne rekrutteres mange flotte talenter av begge kjønn innen 2010. Disse medlemmer ønsker seg en fri og uavhengig filmbransje, og det vil ikke være tilfelle hvis staten skal straffe dem som ikke har oppnådd 40 pst. ved å redusere tilskuddene deres.

Disse medlemmer er av den oppfatning at ingen skal kvoterer inn verken i næringslivet eller i offentlig støttede kulturtiltak ut fra kjønn, religion eller rase, men at man blir valgt på bakgrunn av kompetanse og egnethet.

Disse medlemmer mener at straffetiltak mot pakkefinansieringen kan bidra til at man ikke oppnår den ønskede hensikten og de mål man har satt seg.

2.9 Fjernsynskanalenes rolle

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, merker seg at filmmeldingen understreker NRKs forpliktelser som allmennkringkaster overfor norsk kultur og språk. Flertallet er fornøyd med at Regjeringen tar til orde for at NRK bør sette en større del av sin dramaproduksjon ut til uavhengige produsenter. Dette vil etter flertallets mening bidra til å styrke det norske filmmiljøet generelt. Flertallet er også tilfreds med at filmmeldingen understreker NRKs ansvar for å vise norske kinofilmer, kortfilmer og dokumentarfilmer på fjernsyn til en anstendig pris.

Det er etter et annet flertalls, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiets mening, riktig at Regjeringen ikke vil pålegge NRK slike forpliktelser, men at dette understrekes som en viktig del av allmennkringkasterens oppdrag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at NRK i dag setter ut om lag 10 pst. av sitt programbudsjett. Dette er også i tråd med EU-regelverket på området. Disse medlemmer mener denne andelen bør økes. Disse

medlemmer mener departementet bør drøfte dette med hovedaktørene innenfor norsk filmproduksjon og NRK med sikte på å få til en betydelig økning, eksempelvis på linje med den danske.

2.10 Deltagelse i internasjonale programmer

Komiteen er enig i at det er viktig at Norge deltar i internasjonale programmer. Dette fordi man knytter nettverk, øker kompetansen og ikke minst samarbeider om ulike filmproduksjoner. Dette har også økonomiske konsekvenser for norsk filmproduksjon, da dette genererer midler fra EU og Nordisk film- og tv-fond til samproduksjoner.

Komiteen ser seg fornøyd med at Norge tar sikte på å tiltre Europarådets konvensjon for samproduksjon av film.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen om å sørge for at Norsk filmkommisjon fortsatt blir en selvstendig enhet med sitt hovedsete i Bergen.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om nasjonal plan for forvaltning av filmmateriell.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen ikke legge begrensninger på investeringer som gjøres av de regionale filmfondene.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

St.meld. nr. 22 (2006-2007) - Veiviseren. For det norske filmloftet - vedlegges protokollen.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 8. juni 2007

May-Helen Molvær Grimstad
leder

Karin S. Woldseth
ordfører

Vedlegg

Brev fra Kultur- og kirkedepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 29. mai 2007

St. meld. nr. 22 (2006-2007) - Veiviseren for det norske filmløftet

Jeg viser til brev av 16. mai 2007 fra Familie- og kulturkomiteen med spørsmål knyttet til St.meld. nr. 22 (2006-2007).

1. Fjernsynskanalenenes rolle

Spørsmål om fjernsynskanalenenes rolle i forhold til norske film- og dramaproduksjoner er behandlet i St.meld. nr. 30 (2006-2007) Kringkasting i en digital fremtid som ble lagt fram 11. mai 2007, jf. kapittel 4 Allmennkringkastingens rolle og kapittel 9.3 Nærmere om NRKs kulturpolitiske forpliktelser. Jeg kan ikke se at det er nødvendig med en tilleggsmelding om disse spørsmålene.

2. Regionale filmfond

Den regionale filmsatsingen er en viktig del av den samlede nasjonale filmpolitikken. Det er viktig at de regionale og nasjonale ordningene utfyller hverandre og støtter opp under hverandre for å nå de overordnede målene på filmområdet. Statlige midler til produksjon av langfilm bør derfor kun komme fra én kilde. Dermed vil man unngå at staten toppfinansierer de filmene som allerede har fått grunnfinansiering fra Norsk filmfond.

I St.meld. nr. 22 (2006-2007) er det foreslått at staten kan støtte de regionale filmfondene under forutsetning av at regionen matcher de statlige midlene med minst like mye lokale/regionale midler. Departementet legger til grunn at de statlige midlene og de matchende lokale/regionale midlene ikke skal benyttes til støtte til langfilmer som får produksjonstilskudd fra Norsk filmfond. De regionale filmfondene står fritt til å benytte øvrige lokale/regionale midler til investeringer i langfilmer som er støttet fra Norsk filmfond.

Formålet med det statlige tilskuddet er å utløse flere lokale midler - ikke å spre midlene til langfilm på flere aktører. Det er derfor satt som forutsetning at de statlige midlene og de matchende regionale midlene ikke skal brukes til finansiering av filmer som får produksjonstilskudd fra Norsk filmfond. Mitt inntrykk er at de regionale fondene langt på vei deler disse prinsipielle synspunktene, men at de mener det trengs særlige ordninger i en oppbyggingsfase.

Jeg ser ikke at det er noen grunn til å fremme en tilleggsmelding på dette punktet.

3. Restaurering og bevaring

I St.meld. nr. 22 (2006-2007) er det foreslått å legge ansvaret for restaurering og bevaring av den norske filmarven legges til Nasjonalbiblioteket. Det er i dag til dels uklare ansvarslinjer mellom Norsk filminstitutt og

Nasjonalbiblioteket på dette området, og forslaget betyr en klargjøring av dette ansvarsforholdet.

Forslaget innebærer en rendyrking av Nasjonalbibliotekets rolle som det nasjonale arkiv for alle typer medier. Både Nasjonalbiblioteket og Norsk filminstitutt arbeider i dag med innsamling, arkivering, restaurering og formidling av film. Nasjonalbiblioteket har et eget restaureringslaboratorium for film, og restaurerer årlig mellom 20 000 og 30 000 meter film. Norsk filminstitutt restaurerer ikke film selv, men kjøper i dag restaureringstjenester fra ulike laboratorier, blant annet fra Nasjonalbiblioteket. For å samle kompetansen omkring restaurering og bevaring av film, bør det samlede ansvaret legges til Nasjonalbiblioteket, fremfor et delt ansvar som i dag. Det er naturlig at ansvaret for restaurering legges til den virksomhet som skal ha ansvar for innsamling og bevaring av materialet. Det er ikke noe i veien for at Nasjonalbiblioteket kan kjøpe tjenester eksternt - slik Norsk filminstitutt gjør i dag - hvis det er behov for det. Det legges til grunn at de faglige prioriteringene av hvilke filmer som skal restaureres skal gjøres i nært samarbeid med Norsk filminstitutt.

4. Norsk filmkommisjon

Det nye filminstituttet vil få oppgaver som i dag ligger til Norsk filmfond, Norsk filminstitutt og Norsk filmutvikling. Norsk filminstitutt har i dag ansvaret for utenlandslansering av norske filmer. Dette innebærer utstrakt kontakt med utenlandske filmskapere og produsenter. Filmkommisjonen retter seg mot utenlandske filmprodusenter, og vil således ha mange av de samme kontaktpunktene. Norsk filmfond forvalter tilskuddsordningene til filmproduksjon, og er gjennom dette i kontakt med utenlandske filmprodusenter i ulike samarbeidsprosjekter med utlandet.

Det er i tillegg foreslått å innføre en prøveordning med 15 pst. tilskudd til utenlandske filmproduksjoner i Norge, jf. pkt. 6.15 i meldingen. Ordningen vil forvaltes av det nye filminstituttet. Departementet ser det som mest hensiktsmessig at samme instans som forvalter denne ordningen også har ansvaret for det øvrige filmkommisjonsarbeidet.

Det vil bli enklere for utenlandske produsenter å kun ha én virksomhet å forholde seg til.

Jeg legger til grunn at dette vil føre til en forenkling og effektivisering av arbeidet.

I St.meld. nr. 22 (2006-2007) er det foreslått at det nye filminstituttet skal få ansvar for de oppgavene en nasjonal filmkommisjon skal ivareta. Hvordan dette arbeidet skal organiseres vil være opp til den nye virksomheten.

